

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 3 2017

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 3 sept 2017

Årgång 83

ISSN 0015-4431

Förbundets Høge Beskyddare:

AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF

Rikshedersordförande:

Jens Nykvist

MARINCHEF

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - bmelinolle@gmail.com

Tel 070-530 01 77

Författarevägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - epost: paul.assar@gmail.com

Tel 0708-322 813

Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Printfabriken, Karlskrona

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 200 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 60 kronor.

ANNONSER:

Kontakta Anne-Louise Fröding, 054-86 06 83, 070-522 14 73

Epost: annelouise.froding@gmail.com

Kontakta Bo Schagerberg

Epost: bo.sch@bredband.net

08-530 447 57

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Tel: 08-678 09 08

Öppet tisdagar 09-16

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4

Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund

Tel: 08-571 448 51

Vordf: Kommendörkapten Jan Wikberg

Tel: 0735-637 492.

Sekr och informationsansvarig:

Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.

bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell

Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 070-774 31 83

lennart.bresell@telia.com

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 070-20 30 743

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledare	3
Från 4. sjöstridsflottiljens horisont	4
Orion	5
Basskyddskompaniet	6-8

Marinövningen Northern Coasts	9
Företagshälsovården	10
Carlskrona båteskader	12-13

Nya böcker	16-17
Vad en gammal bild berättar	18
Skeppsgossehistoria del 3	20-25
Värnplikten genom tiderna	28-29

Falklandskriget	30-32
Minnen från tiden i flottan	34-37

Korsord	38
Lokalföreningarna	39-47

Omslagsbild:

Två stolta seglare. Tösen och HMS Falken på Karlskrona redd. Foto Ingmar Johansson

Nummer 4 2017 utkommer i dec. Manusstopp den 15 nov

Vad händer i vårt närområde?

Under sommaren har Ryssland tagit in världens största atomubåt, den 172 meter långa Dimitri Donskoj bestyckad med 20 kärnvapenrobotar, i Östersjön. Ubåten är visserligen gammal, byggd under 1970-talet, men utgör ändå en märkbar ökning av den militära närvaron i regionen. Samtidigt uppträder kinesiska örlogsfartyg i Östersjön och samövar med den ryska flottan. Vilket syfte samövningen har, är oklart. Kinesiska källor menar, att samövningen avser räddningsoperationer och skydd av sjöfart. I alla händelser är det en markering, att de båda länderna vill stärka banden och visa en enad front mot västvärlden. Till yttermera visso tycks nu relationerna mellan USA och Ryssland vara sämre än på många år, ja ända sedan det kalla krigets slut. Som påspädning till det redan spända läget i världen kommer ordkriget mellan USA och Nordkorea med bland annat hot om kärnva-
penanfall!

Den ryska militära upprustningen och fokuseringen till Östersjön, som väl kan anses eskalera med de övningar, som bedrivs i Östersjön och regionen, har under det senaste året intensifierat försvarsdebatten i Sverige och de politiska ledarna har lovat bot och bättring och en förstärkning av försvarsmakten och en renässans för det nationella försvaret. Vad som kommer ut i slutändan, återstår att se, men en tro på en verklig ökning av försvarsanslaget finns det anledning att hissa en varningsflagg för! Trots alla signaler om en ökad spänning i omvärlden verkar inte våra politiska beslutsfattare ta förändringarna på riktigt allvar.

Hur reagerar övriga kuststater i Östersjön och andra närliggande stater på den förändrade säkerhetspolitiska situationen i världen? Överväger man där en höjning av försvarsförmågan och diskuterar man anslagsnivåer, utökningar och nyanskaffningar? Ja i flera länder vidtas åtgärder, som vittnar om, att man tar den höjda nivån på största allvar.

Finland har erfarenhetsmässigt stor respekt för grannen i öster och vidmakthåller i stora drag sin numerär samt planerar nyanskaffning av bland annat korvetter.

De baltiska staterna Estland, Lettland och Litauen är medlemmar i NATO och känner naturligtvis av den ökade ryska aktiviteten nära sina gränser. De deltar i NATO-övningar och satsar relativt sett en stor del av sin bruttonationalprodukt på försvaret. Estland är ett av få NATO-länder som uppfyller 2%-kravet.

Polen är det land i närområdet, som visar den största förstärkningen på försvarsområdet efter kalla krigets slut. Oavsett politisk färg på regeringspartiet vill man visa sig som en ansvarskännande medlem i försvarsalliansen och avsätter drygt 2% av BNP till försvarsutgifter. Ett omfattande nyanskaffningsprogram finns i planerna.

I Tyskland har förbundskanslern utlovat en ökad satsning på de väpnade stridskrafterna och eftersträvar ett 2%-mål.

Den ryska militära upprustningen och fokuseringen till östersjöområdet uppfattas som mycket allvarlig och adekvata åtgärder vidtas av västvärlden och framför allt av länderna i närområdet. De känner oro inför den ryska upprustningen och retoriken och verkar se om sina hus, samtidigt som NATO förstärker sin närvaro i de östra medlemsländerna. Även om de pågående ryska samövningarna med den kinesiska flottan inte har ett uttalat militärt syfte, är det ändå en styrkemarkering och en tydlig signal till västvärlden, som måste tas på allvar. Sverige kommer inte att undgå att dras in i en eventuell framtida styrkemätning i östersjöområdet och det är därför hög tid att våra politiska ledare enas om en markant förstärkning av vårt försvar och särskilt fjärrstridskrafterna. För att travestera ett gammalt anglosaxiskt uttryck; bättre säker än ledsen!

Johan Brålund

Från fjärde sjöstridsflottiljens horisont

Under året har flottiljen fått ett tillskott med tre spaningsbåtar. Dessa före detta bevakningsbåtar byggs nu succesivt om till spaningsplattformar för inomskärs ubåtsjakt och är ett välkommet tillskott, då resurserna för passiv spaning hittills har varit begränsade. Våra två korvetter av Visbyklass har tillsammans med *HMS Sundsvall* under året bedrivit en omfattande övnings- och insatsverksamhet i Östersjön. Precis innan semestern nåddes vi av det glada beskedet att våra äldre korvetter, *HMS Sundsvall* och *HMS Gävle*, i närtid kommer att genomgå en livstidsförlängning i syfte, att de skall vara operativa till 2026.

Förbandets minröjningsfartyg har också haft en intensiv övningsperiod och utanpå det deltagit i den nationella insatsverksamheter med både minröjningsuppdrag och sjöövervakningsinsatser. Våra röjdykare har under året varit insatta i Mali, där de stödjer den svenska kontingenten med minröjning. Det kan tyckas fjärran från deras rätta element och så är det naturligtvis, men de har genom deltagandet i Afghanistan och i Tchad utvecklat en god förmåga att verka i markdimensionen. Parallellt med detta har våra röjdykare också utbildat en ny kull dykare och genomfört skarpa minröjningsinsatser här i Sverige.

Visbykorvett och *HMS Sundsvall* övar tillsammans

Bevakningsbåt typ 80 som byggs om till spaningsbåt

Stödfartyget *HMS Trossö* har levererat underhåll till förbandets enheter, men utanpå detta även deltagit i sjöövervakningen av svenskt territorialvatten. Sammanfattningsvis har flottiljen verkat på nära nog maximal förmåga under de två första kvartalen och nu är vi likt en 400 meterslöpare inne på sista varvet mot målnöret.

Nu väntar en intensiv höst, där en större minröjningsövning i Stockholms norra skärgård inleder hösten. Där skall minor från det första och andra världskriget röjas - både i syfte att höja vår egen förmåga men också för att rensa upp vår egen havsbotten från ammunitionsrester. Detta är också fokus för röjdykarnas operation i sjön Glan i Östergötland, där ammunition, som dumpats, skall bärgas eller desarmeras. Därefter deltar förbandets fartyg i den internationella övningen Northern Coasts, som genomförs i södra Östersjön, och parallellt med detta startar den stora försvarsmaktsövningen AU-RORA17, där hela förbandet kommer att delta. Northern Coasts innebär också en milstolpe i det finsk-svenska samarbetet, då den svensk-finska marina stridsgruppen, SFNTG, kommer att prövas och evalueras under denna övning. September och oktober månad kommer därför att präglas av övningsverksamhet och det känns befriande att få öva i större förband. Sedan fortsätter hösten med övningar inom flottiljens ram parallellt med olika typer av nationella insatser, innan årets slut närmar sig. En sak är klar - 4.sjöstridsflottiljen levererar försvarseffekt och kommer så att göra även i framtiden.

Fredrik Palmqvist
C 4. sjöstridsflottiljen

HMS Kullen övar med stridsbåt i skymningen

HMS Orion – Svenska flottans signalspaningsfartyg

HMS Orion är det fartyg i svenska flottan, som är till sjöss allra mest.

HMS Orion har två fasta besättningar, som alternerar om varandra, vilket gör, att fartyget sällan ligger till kaj. När den ena besättningen är till sjöss är den andra besättningen ledig och vice versa.

En styrka på cirka 20-30 personer, uppdelat på sjömän och officerare utgör besättningen på det runt 60 meter långa fartyget.

HMS Orion har varit en tillgång till den Svenska flottan i cirka 30 år, dock är det snart dags för henne att pensioneras, då ett nytt signalspaningsfartyg är beställt till Försvarsmakten och 1.ubåtsflottiljen.

Då HMS Orion har två alternerande besättningar, finns det goda möjligheter, för den som önskar att pendla att göra så. En del av dem, som tjänstgör ombord, pendlar, medan andra är bosatta i Blekinge, där HMS Orion har sin hemmahamn. För de, som pendlar, börjar resan till sjöss egentligen redan kvällen innan, då de säger hej då till sina familjer och påbörjar resan mot Karlskrona. Väl framme möts de pendlare besättningsmedlemmarna ombord för att ta något att äta och prata om den lediga, tiden de just haft. Därefter är det dags att bädda sin bunge och få lite sömn, då de vet, att dagen för losskastning brukar vara hektisk.

Losskastningsdagen inleds med en gemensam frukost, där även de besättningsmedlemmar, som inte pendlar, ansluter. Efter frukost är det dags för ett möte, där förutsättningar och målen inför dagen kommuniceras. För det mesta vet redan alla i besättningen, vad som behöver göras, innan de kastar loss - besättningen på HMS Orion är sammansvetsad och rutinerad. Losskastningsdagen beskrivs av många i besättningen som hektisk, en dag av många ärenden med mycket, som skall göras, detta eftersom att besättningen har begränsad tid till kaj, innan det är dags för HMS Orion att kasta loss.

När alla förberedelser är klara och besättningen fått i sig middag, är det dags att starta motorerna och påbörja losskastning.

När sista tampen lämnat kaj, infinner sig en viss spänning och ett sug i kroppen. Det är alltid en speciell känsla att lämna hamnen och styra mot öppet vatten. Man vet aldrig, vad som väntar, säger en sonaroperatör på HMS Orion.

Väl till sjöss börjar arbetet på riktigt. Till sjöss ombord på HMS Orion kan tempot växla snabbt och då gäller det att alltid vara redo. Då HMS Orion nästan uteslutande bedriver insatsverksamhet, det vill säga att hon väldigt sällan deltar i övningar, måste besättningen ha förmågan att kunna växla intensitetsgrad i tjänsten.

Det är detta, vi har utbildat oss till, tränat till, det är detta vi kan och vill göra, säger samme sjöman med stolthet i rösten.

Att beskriva en vanlig dag till sjöss kan vara svårt. Hur dagen ser ut beror på många olika faktorer, men något be-

sättningen alltid kan räkna med är, att de kommer få god och bra mat serverad av sina duktiga kokkar.

Skyddstjänstövningar är också en viktig del av HMS Orions verksamhet. Då hjälp ofta kan vara flera timmar bort, gäller det att kunna ta hand om sig själv, sina kamrater och fartyget i alla tänkbara situationer. Allt från brand ombord, olyckor eller vatteninträngning övas noggrant, så att alla besättningsmedlemmar vet, hur de skall agera i varje situation.

Tillskillnad från ubåtsbesättningarna har HMS Orions besättning möjlighet att ta en nypa frisk luft, titta på soluppgången eller stjärnhimmeln. Dock kan det gunga lite mer på ytan vid dåligt väder och tillvaron kan upplevas närmast som en berg och dalbana. När det däremot är plattvatten och stålande sol, kan även den mest sjösjuka sjöman uppskatta synen av det öppna vattnet och horisonten i fjärran.

Det är få förunnat att ta sitt morgonkaffe till synen av soluppgången på en helt fri horisont, säger en motortekniker på HMS Orion med ett leende.

I likhet med övriga delar av Försvarsmakten är det viktigt att bibehålla en god fysisk status även till sjöss. God fysisk status underlättar förmågan att vara alert och fokusera under längre perioder och träningsmöjligheterna på fartyget är goda. Ombord på HMS Orion finns både fria vikter och diverse maskiner, som är fördelade på två lastutrymmen, som även fungerar som gym ombord. För omväxlingens skull anordnas även träningspass i grupp på akterdäck, då vädret tillåter. Dessa pass brukar vara mycket uppskattade.

Kamratskapet ombord är starkt, det är högt i tak och besättningen blir som en familj, när de är ute till sjöss. Det är många dagar per år besättningen lever nära inpå varandra och därför blir det naturligt att besättningen lär känna varandra väl. Kamratskapen är något som gör, att många trivs väl ombord och att många väljer att tjänstgöra på fartyget under en längre tid.

Efter några veckor till sjöss är det så dags för besättningen att sätta kurs hemåt igen. Dagen för förtöjning är alltid speciell för besättningen. Alla är trötta och slitna men nöjda över, vad de åstadkommit under tiden till sjöss. Även om besättningen är trött så kämpar varje individ för att gemensamt återställa fartyget och förbereda inför nästa uppdrag. För besättningen ombord på HMS Orion hägrar nu en välförtjänt och efterlängtat ledighetsperiod, där de får möjlighet att vila upp sig, träffa sina familjer och ladda batterierna inför nästa resa till sjöss.

HMS Orions ena besättning tackar för sig för denna gång och lämnar över till nästa besättning för fortsatt verksamhet till sjöss.

Rebecka Signäs

Det är trångt och det finns många platser att gömma sig på!

Marinbasens Basskyddskompani har som uppgift att bevaka marinens fartyg, var helst de befinner sig, nationellt som internationellt. Om en situation uppstår, där någon obehörig misstänks finnas ombord och fartyget därför måste genomsökas, är det en

uppgift för kompaniet. För att göra det framgångsrikt krävs, att soldaterna kan fartygen utan och innan och med vana kan ta sig runt, något man försöker att öva, så fort möjlighet ges.

Under några veckor våren 2017 har kompaniets olika plutoner passat på att öva tillsammans på olika fartyg.

Denna gång var det HMS Härnösand som soldaterna tränade på. Foto: Tobias Gullberg/Försvarmakten

Besättningarna är måna om att soldaterna ska få träna ombord. Foto: Tobias Gullberg/Försvarsmakten

Man har bland annat övat ombord på 3.sjöstridsflottiljens *HMS Härnösand*. För vissa av soldaterna blev det repetition av tidigare utbildningar, medan det för andra blivit en ny utbildning, där en helt ny värld öppnats.

Robin Strandberg är en av soldaterna på kompaniet, som varit med, när man har övat med både låg och hög hotbild.

– Det har varit en jättebra övningsperiod. Vi måste känna till de fartyg, som vi ska kunna skydda. Övningarna är också viktiga för samarbetet mellan flottiljen och oss, som sköter bevakningen. Den skapar förtroende och vi lär känna varandra, säger Robin Strandberg.

På ett fartyg finns det många skrymslen och vrår, som en obehörig skulle kunna gömma sig på. Därför är det viktigt, att soldaterna känner till dem och vet, hur man snabbt tar sig runt. Momenten har därför körts om och om igen med olika infallsvinklar och hotbilder. Det gäller att alla soldater fokuserar på sin del i insatsen och verkligen håller sitt eldområde. Soldaten måste kunna lita på, att kamraterna jämte löser sin uppgift. Det blir snabba tempoväxlingar, som vid ett tyst sök, när det går ut på att motståndaren inte ska veta, var man är, tills man får kontakt och det blir 100 procent framåt för att få kontroll på hotet.

– Fartygen är väldigt måna om, att vi ska få öva. De stöttar och hjälper till väldigt mycket. Vi har kommit

långt och ökat vår förmåga, soldaterna har varit väldigt motiverade och de med mer erfarenhet hjälper de, som har mindre erfarenhet. Så utvecklingskurvan har gått rakt upp, säger Per Schjölén, som hållit i övningarna.

Carolina Lorentzson Nilsson |

Alla utrymmen måste kontrolleras och det blir många luckor och lejare att passera.

Foto: Tobias Gullberg/Försvarsmakten

Basskyddskompaniets soldater måste känna marinens fartyg som sin egen bakgård för att snabbt och effektivt kunna söka igenom dem om behovet uppstår.

*Foto:
Tobias Gullberg/
Försvarmakten*

Det gäller att ha full koll på var man befinner sig och var någon obehörig skulle kunna gömma sig. Inget utrymme får missas eller lämnas okontrollerat.

*Foto:
Tobias Gullberg/
Försvarmakten*

Intensiv tid för marinen

För marinens del blir september månad extra intensiv, då den stora marinövningen Northern Coasts, NOCO, delvis överlappar Försvarsmaktsövningen Aurora 17 och som även den genomförs i Östersjön. Northern Coasts inleds med en hamnfäs i Karlskrona 8-11 september varefter fartygen kastar loss för att öva fram till den 21 september. Aurora inleds den 11 september med ett förberedelseskede, men för marinens del börjar övningen på allvar den 18 september och avslutas den 27 september.

Northern Coast 2017

NOCO, är en multinationell övning som letts av Tyskland sedan starten 2007. Anledningen till, att Tyskland drog igång den första övningen, var fördelarna man såg av att öva fler enheter tillsammans. Ansvar att planera, genomföra och stå som värd, roterar mellan deltagande nationer. I år är det Sveriges tur att för andra gången lösa den uppgiften. Förra gången var 2013. Av den anledningen sker övningen till stor del i södra och mellersta Östersjön och längs Sveriges kust.

NOCO är en övning, som tränar stridsledning i olika nivåer och stridsförmågan hos förbanden. Tillsammans övas de deltagande ländernas förmåga att agera gemensamt vid kriser och utmaningar till havs och i kustnära områden. Övningen bygger på ett fiktivt internationellt

högkonfliktscenario, som medger träning av samtliga stridsfunktioner inom ramen för en multinationell insatsstyrka under FN-mandat

Aurora 17

Marinens övningsupplägg i Aurora är inte på något sätt unikt jämfört med andra större marina övningar, utan tvärtom något som man övar till vardags. Övningen bygger på, att en sjöövervakningsoperation (något som marinen bedriver skarpt till vardags) övergår till en kustförsvarsoperation, där ett angrepp på Sverige hotar.

Det unika den här gången är, att hela övningen görs tillsammans med andra stridskrafter och andra nationer i stor skala. Marinen har under flera år övat gemensam sjömålsrobotstrid tillsammans med flygstridskrafterna och kommit mycket långt. Samverkan med markstridskrafterna är däremot inte lika välövad och kommer därför bli extra betydelsefull.

Normalt sett när marinen övar, är den marintaktiska staben, MTS, den högsta nivå som fattar de yttersta taktiska besluten, men här kommer ett samarbete att krävas med såväl armétaktisk- som flygtaktisk stab. En av de större övningsmålsättningarna för marinen är därför att lösa uppgifter tillsammans med dessa.

Jimmie Adamsson

Foto Försvarsmakten

Företagshälsovården i Försvarmakten

Vi lever i ett högteknologiskt samhälle, där Försvarmakten ingalunda utgör ett undantag. Vår kvalificerade tekniska utrustning på olika områden kräver ständigt underhåll och måste i sin tur betjänas av personal, som mår bra och är väl skickad att hantera den. För Försvarmakten innebär det, att vi måste ta hand om såväl materielen som människan, som hanterar den.

I syfte att behålla personalens höga status måste vi inom organisationen arbeta för att ge största möjlighet till detta. En del av arbetet är att eftersträva en god och hållbar arbetsmiljö i Försvarmaktens olika verksamheter. Ansvar, som är arbetsgivarens, kombineras med, att man ger möjlighet till att hålla personalen i god form.

Stödet till arbetsgivaren och dess personal avseende de ovan nämnda områdena är en del av de uppgifter, som finns inom företagshälsovården och som i Försvarmakten genomförs av Förvarshälsan.

Försvarmakten har sedan 2000 enligt ett ÖB beslut en inbyggd företagshälsovård och fördelarna med detta är flera. Förutom det vanliga, att det är billigast, så finns det även andra goda skäl till detta, bland annat att den blir mest effektiv så genom utvecklad kund- och verksamhetskännedom.

Förvarshälsan med sin opartiskhet till arbetsgivare och arbetstagare som ett av sina kännetecken, är en oberoende expertresurs, som finns organiserad på varje garnisonsort. Den vet genom kunddialoger, arbetsplatsbesök och utredningar, hur verksamheten bedrivs inom garnisonen och hur arbetsmiljön ser ut på de olika arbetsplatserna. Förvarshälsan jobbar förebyggande och hälsofrämjande med bland annat hälsoundersökningar, utbildningar, kost- och träningsråd i syfte att ha väl skickad personal, men även i efterhand med stöd inom

rehabilitering i syfte att få tillbaka personalen så snabbt som möjligt i arbetet. Fri sjukvård ges endast till personal med pliktförmåner.

Med sin mångsidiga kompetens hanterar Förvarshälsan de olika frågeställningar, som uppkommer på organisations-, grupp och individnivå i det viktiga teamarbetet, där olika inblandade kvalificerade kompetensers kunskaper tillvaratas.

Allt renderar slutligen i det viktiga systematiska arbetsmiljöarbetet. Det är arbetsgivarens skyldighet att se till, att arbetsmiljön är god och att arbetet med den genomförs systematiskt. Här utgör Förvarshälsan ett kvalificerat stöd till organisationen genom bland annat deltagande i arbetsmiljökommittéer m.m.

Förvarshälsan med sin opartiska företagshälsovård finns alltid till tjänst för organisationen och dess personal i syfte att stödja arbetet med att få en god arbetsmiljö samt att säkerställa, att personalen ur ett medicinskt perspektiv är väl skickad för uppgiften.

Christer Svensson
Medicinsk verksamhetschef
Chef Förvarshälsan Region Syd
Christer.svensson@mil.se

Flottans sjukhus Ankarstierna, Karlskrona

Förvarshälsan är indelad i fyra regioner., Nord, Mitt, Mälardalen och Syd med fem verksamhetsorter vardera.

Förvarshälsan Region Syd har verksamhet på följande orter. med en Förvarshälsa vardera.

- Karlskrona
- Eksjö
- Ronneby
- Halmstad
- Revinge

Personalen i Region Syd uppgår till 51 anställda, förutom region-/medicinsk verksamhetschef, fördelade på: företagsläkare(5), läkare(3), företagssköterskor(8), sjuksköterskor(16), psykologer(5), fysioterapeuter/ergonomer (5), arbetsmiljöingenjörer(2) och medicinska sekreterare(6).

Älvsnabbenjubileum

Nu är det dags för 67-68 års besättning på långresan med Älvsnabben att fira 50-årsjubileum.

Detta sker helgen 6-8 oktober 2017 i Karlskrona.

I programmet ingår bl.a. bad på varmbadhuset Almas, middag på Scandic Hotell.

Vidare, besök på Marinmuseum på Stumholmen, besök i Örlogshamnen för visning av Repslagarbanan, Wasaskjul samt olika fartyg.

Vid jubileumsmiddagen på Scandic kommer vår sekond Christer Fredholm att delta. Efter middagen blir det samkväm, där minnen kommer berättas, filmer och bilder visas!

Har Du inte fått information om detta och vill delta i festligheterna, kontakta:

Lars Agö, larsago47@yahoo.se eller på telefon 0760-93 40 08 senast den 20 september.

Marinledningen flyttar ut från Högkvarteret

Ledningen för de tre försvarsgrenarna, Armén, Marinen och Flygvapnet, bryts loss från Högkvarteret och placeras på nya platser i Mälardalen. Följande förslag ligger

Arméledningen placeras vid Livgardet i Kungsängen. Idag har armén cirka 11 900 anställda och en budget på 10,5 miljarder kronor.

Marinledningen flyttas till Muskö. Marinen har idag cirka 4 950 anställda och en budget på 6,4 miljarder kronor.

Flygvapenledningen lokaliseras i Uppsala. Flygvapnet har idag cirka 4 300 anställda och en budget på 12,2 miljarder kronor.

I den nuvarande försvarsorganisationen har cheferna för armén, marinen och flygvapnet inte full kontroll över hela verksamheten. Planering, förbands-och per-

sonalförsörjning finns på ett ställe, ledningsfunktionerna vid insatser på ett annat och vid så kallade taktiska staber. Denna uppdelning har ifrågasatts. Idag sitter hela försvarsledningen i Högkvarteret i Stockholm.

Den bärande tanken är, att försvarsgrenarna på taktisk nivå organiseras under en chef med ansvar för hela verksamheten och att den nuvarande uppdelningen slopas.

En annan viktig del är att genomföra en geografisk spridning av försvarsledningen. Förslaget kan bli verklighet först sedan vissa politiska beslut fattats.

Titeln Chef för marinen finns redan. Kanske kan förändringarna innebära, att vi på nytt får en marinstab tillbaka efter cirka 25 år.

Olle Melin

Militära språkgrodor

Det är inte alltid då lätt att uttrycka sig riktigt. Vårt språk innehåller många fällor, som gör att det blir fel.

Generalsord

Ja, här har vi ännu ett ställe, där kartan och terrängen inte stämmer överens. Då kanske löjtnanten vill undersöka, vilket som är det rätta.

Carlskrona Båteskader, Stumholmen, Karlskrona

Carlskrona Båteskader fyller 150 år 2017

Carlskrona båteskader (CBE) är landets tredje äldsta segelsällskap, grundat år 1867, och fortfarande aktivt. På uppdrag av Marinmuseum seglar CBE medlemmar museets tio barkar. Bark är en lokal benämning på dessa tvåmastade, loggertriggade, före detta skeppsbåtar.

De barkar som ännu idag seglar är:

- *Falken* byggd 1830
- *Biskopen* och *Biskopinnan* byggda 1843
- *Lina* byggd 1851
- *Örnen* byggd 1852
- *Tösen* byggd 1855
- *Tärnan* byggd 1861
- *Anden* byggd 1869
- *Den Hvite* byggd 1872 och
- *Ejderen* byggd 1882.

Biskopen och Biskopinnan tillhörde kommendanterna på Drottningsskär respektive Kungsholmen. Övriga barkar byggdes för att medföras ombord på Flottans stora skepp. Där användes de för många olika ändamål. Tack vare dem kunde linjeskepp och fregatter ankras på red- den, medan barkarna transporterade besättningar och gods mellan skeppen och land.

Besättningarna fick utbildning i sjömanskap genom att segla och ro med barkarna. De var också fartygets livbåtar. I knappa tider, då man inte hade råd att segla de stora skeppen, kunde besättningarna öva formationer med barkarna.

År 1993 överfördes barkarna från Marinen till Marin- museum. De är nu en viktig del av världsarvet.

Carlskrona Båteskader i dag

I juni, juli, augusti och början av september är det kapp-

Biskopinnan, en gång kommunika- tionsbåt för kom- mendanten på Kungsholms fort, förtöjd i fortets unika båthamn. KA 2 fotoarkiv

segling i ett seriesystem. Då är även icke medlemmar välkomna att följa med ombord. I mitten av säsongen skedde en distanskappsegling.

Under ett par ”riggkvällar” i april och maj månad får tackel och tåg en översyn före barkarnas sjösättning. Att allting fungerar kontrolleras vid ett antal testseg- lingar. Nya seglare utbildas under ett antal lördagar i juli.

Barkarna får även utnyttjas för privata ändamål och kan under vissa förutsättningar hyras ut till företag och privatpersoner, under förutsättning att en av förhyrarna blir medlem i CBE.

Det bör påpekas att barkarna av säkerhets- och ål- dersskäl inte får seglas i vindhastigheter över 8 m/s.

Jubileumsfirande

CBE firar i år sitt 150-årsjubileum. Strävan har varit att under hela säsongen erbjuda allmänheten, myndigheter och företag rika möjligheter att lära känna CBE och att följa med på de ordinarie seglingarna eller att hyra bar- karna enligt egna önskemål.

Firandet fick sin höjdpunkt veckoslutet 15-16 juli. Lördagen den 15 juli samlades 34 deltagare i strålände sol till en drink i Auroraparken. Därefter fortsatte fest- ligheterna i Intendenturskolans eleganta lokaler med CBE-middag för 34 personer. God mat, röda och vita viner, sång och roliga historier skapade en härlig stäm- ning. En gammal tradition är, att de olika borden, namn- givna efter barkarna, hyllar varandra med nyskrivna vi- sor. Det blev många visor och en hel del soloframträdan- de. En av visorna var denna på melodin Skånska slott och herresäten.

Från jubileumsfestligheterna i Auroraparken. Foto Lars Larsson

I afton vi firar i fyrdubbla rader.
I morgon vi mönstrar en stilig eskader.
Sex välfyllda barkar från Stummis styr bort,
mot parken och båthamnen på Kungsholmsfort.

På söndagsmorgonen den 16 juli samlades inte mindre än 50 deltagare utanför Slup- och barkasskjulet på Stumholmen. Vädret var gråmulet, men vinden från sydväst var gynnsam och regnet skulle inte komma för-
rån mot aftonen. Gårdagskvällens festligheter diskutera-
des livligt. Sedan gav eskaderchefen, Torbjörn Haraldsson, order för eskaderseglingen. Riggning och losskastning gick som en dans och en eskader bestående av *Biskopen*, *Örnen*, *Tösen*, *Ejdern*, *Tärnan* samt *Biskopinnan* fick en två timmars kryss till Kungsholmen, där de gicade seglen och förtöjde i båthamnen. I den vackra parken dukade besättningarna upp sina lunchkorgar. Efter lunchen guidade medlemmen Lasse Larsson runt på ön. Hans gedigna kunskaper och tydliga officersstämma uppskattades märkbart.

Därefter begav sig besättningarna ombord, sköt fart ut ur hamnen, lossade gigtågen, skotade för öppen vind och återvände till Stumholmen. När sista seglet var beslaget och under tak i Slup- och Barkasskjulet, då kom regnet.

den Hvite strax efter kappseglingsstart öster Stumholmen.
Foto Ingemar Palm

Medlemskap i CBE

Carlskrona Båteskader är öppen för alla med intresse för dess verksamhet. Inträdesavgiften en (1) krona, liksom årsavgiften tre (3) kronor har hållits oförändrade sedan grundandet. Under senare år har en administrativ avgift på 197 kronor tillkommit. Ny medlem betalar alltså 201 kronor och tidigare medlem 200 kronor årligen. CBE är anslutet till Blekinge Båtförbund (BBF) och medlemmarna är därigenom försäkrade.

Den, som har erforderliga nautiska kunskaper och skaffat sig tillräckliga färdigheter i att segla bark, blir förordnad som "godkänd styrare". Han eller hon får därefter

Sex barkar klara för start i samband med CBE 150-årsjubileum. Foto Ingemar Palm

ter fritt utnyttja barkarna inom ramar, som Marinmuseum och CBE ställt upp.

Samverkan med Blekinges båtklubbar

CBE behöver rekrytera fler aktiva seglare och erbjuder medlemmar i båtklubbar och privatpersoner att pröva på CBE verksamhet. CBE är också öppet för ett mera organiserat samarbete.

Förhyrning av barkarna

CBE erbjuder privatpersoner och företag att hyra en eller flera barkar med besättning för upplevelser utöver det vanliga. Det kan vara kappsegling, en segeltur runt örlogsstaden, teambuilding eller något annat upplägg enligt kundens önskemål.

Flaggen

CBE styrelse utgörs av:

- Torbjörn Haraldsson, eskaderchef
- Ingemar Palm, flaggkapten
- Henrick Gyllberg, flaggadjutant
- Lasse Larsson, sekreterare
- Lars Haller, skattmästare
- Per-Anders Nygård
- Jörgen Svensson, Marinmuseum

En del av världsarvet

Under vintern svarar personal från Marinmuseum för barkarnas underhåll. Sommartid ligger de förtöjda invid museet på Stumholmen. Segel och annan utrustning förvaras i Slup- och barkasskjulet. Inom CBE råder en härlig stämning, då medlemmarna samlas inför årets seglingar. Det är en stor förmån att få segla dessa båtar från 1800-talet, att hissa loggertseglen, lossa gigtågen, släppa förtöjningarna, låta seglen fyllas av vinden och känna sig som en del av världsarvet.

På CBE hemsida, www.cbebarkarna.se hittar Du all aktuell information.

Välkomna att segla med oss i Carlskrona Båteskader!

Flaggen

Luktdödaren!

Oxiderar effektivt bort alla oönskade odörer

VÄLJ
Delino D10P
Liten, smidig och
effektiv...

Ren naturprocess inga kemikalier

Ring 031-45 61 00
www.delino.nu

VI HJÄLPER DIG MED: tvätt, mögelbehandling och impregnering av kapell, markiser, förtält, båtdynor, båtmatror samt reparationer, byte av blixtlås, rutor m.m

För mer information gå in på: www.nackakapelltvatt.se
Kontakta oss på telefon: 070-205 84 09
Ni hittar oss på Stenhuggarvägen 2 B,
Saltsjö-Boo Kummelbergets Industriområde

Från Ivan den förskräcklige till Putin "den förskräcklige"

Krig och andra konflikter mellan Ryssland och Sverige 1550-2017

Krig och andra konflikter har i nära 500 år under långa tider kännetecknat relationerna mellan Sverige och Ryssland / Sovjetunionen. Det sista kriget var Finska kriget 1808-1809, men under 1900-talet har frivilliga svenska officerare och soldater stridit mot ryssar i finska inbördeskriget/frihetskriget 1917-1918, vid Estlands frigörelse 1918-1921, under finska/ryska vinterkriget 1939-1940 och fortsättningskriget 1941-1944.

Efterkrigstiden har präglats av ett flertal allvarliga konflikter såsom Balutdämningen 1946, nedskjutningen av Catalina och DC 3-an 1952, Wennerströmmaflåren 1963, Berglingaffären 1974, ubåtskränkningarna under lång tid, annekteringen av Krim och ett stort antal andra affärer eller konflikter. I denna bok finns alla dessa konflikter skildrade och rikt illustrerade.

Den svenska utrikespolitiken under parollen alliansfrihet i fred och neutralitet i krig har, som läsaren kommer att finna, sats på hårda prov och ifrågasatts eller underkänns från flera håll. 208 sidor. Pris: 450 kr.

En närmare presentation av boken finns på magnusullman.com
Du kan beställa boken på telefon: 0708 1919 29 eller
e-mail: bok@magnusullman.com

Boken levereras med en inbudsningssvar till angiven adress. Priset inkluderar porto och emballage. För leverans till adress i utlandet tillkommer extra porto med 90 kr.

BOKFÖRLAGET MAGNUS ULLMAN

**UPPGE
KOD
SENIOR**

MINISEMESTRA TILL HAVS

Upplev en dag i Helsingfors! Kliv ombord på en 40 timmars kryssning och njut av lyxig shopping, skön avkoppling och härliga matupplevelser. **Gäller 13.8-18.12 2017.**

150:–
PRISEX PER PERSON

**KRYSSNING
HELSINGFORS**

Ingår: del i B-hytt sön-ons.
Tillägg fönsterhytt 125:– per person.

SILJA LINE

Boka på silja.se | 08-22 21 40

Begränsat antal platser. Prisex gäller när 2 personer delar hytt.

DOCKSTA VARVET

www.dockstavarvet.se

Tel: 0613 - 711 600
Varvsvägen 1, 870 33 Docksta
info@dockstavarvet.se

MGAB

**Maskin- och Fartygsservice
Skeppshandel**

Beckholmen

+46 8 611 81 30 | info@mgab.org | www.mgab.org

**SERVICE & REPARATIONER
RENOVERING & OMBYGGNAD
SKEPPSHANDEL**

MOTORER	GENERATORER
ELKRAFT	HYDRAULIK
MEKANIK	ELEKTRONIK

Märsgarnsboken

Märsgarn är en ö i norra Hårsfjärden och namnet finns lagrat i varje flottists minne. Sedan tidigt 1900-tal har marin verksamhet pågått på ön. Först ut var en måldepå, som erfordrades för de från Karlskrona flyttade skjutskolorna. Undan för undan utökades verksamheten och innan Musköbasen stod klar, fungerade Märsgarn som ett nav i flottans verksamhet. Här satt Marinkommandochefen i ost och här byggdes omfattande anläggningar såväl på som under jord.

Med Musköbasens tillkomst ändrades förutsättningarna för Märsgarn och nedgången startade. I dag är Märsgarn centrum för Sjövärnskårens verksamhet i öst.

I *Märsgarnsboken* har Stefan Nilsson beskrivit verksamheten på Märsgarn och intilliggande öar. Han har gjort detta i en lättläst men framför allt innehållsrik bok med ett mycket rikt bildmaterial, vilket gör boken än mer intressant.

Två händelser har fått särskilda platser i boken, Jagarolyckan 1941 och Hårsfjärdsincidenten 1982. Båda händelserna fick ett oerhört medialt intresse och ännu spekuleras i, vad som verkligen hände. Stefan Nilsson har tidigare skrivit böckerna *Märsgarn marinen och sjövärnskårens övningsplats* och *Patrullbåtsboken* 2013. Boken kan köpas direkt via

www.seasafety.se
ISBN 978-91978923-9-1

Olle Melin

Den stora invasionen

Hur skulle Sverige ha försvarat sig mot en sovjetisk invasion under det kalla kriget? Flottan, kustartilleriet och flyget skulle efter ett krigsutbrott ha försökt hindra en angripare att nå svensk mark. Om det misslyckades, var det den mobiliserade arméns sak att gå till motangrepp. Det handlade om att sätta in uppemot 60 000 svenska soldater åt gången i operationer, som förde tankarna till andra världskriget.

Att avvärja ett stormaktsangrepp, vars art vi aldrig kunde förutse i detalj, krävde en mångfald av välutbildade och välutrustade förband. Avgörande var, att dessa stridskrafter kunde sättas på krigsfot och därefter samordnas i en operation. Det krävdes en omfattande planering, men också en förmåga att tillämpa planerna flexibelt – eller att frånga dem helt. Huvudansvaret för detta låg på befälhavarna i de sex militärområdena.

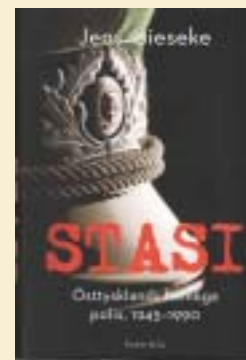
Boken beskriver, hur det var tänkt att fungera med aldrig tidigare publicerade detaljer. Fokus ligger på de operativa planerna i de tre militärområden, som ansågs mest hotade; Övre Norrland, Öst och Syd. Boken belyser det gamla invasionsförsvarets styrkor och svagheter.

Ett tiotal välkända militära skribenter medverkar med olika avsnitt.

Boken ingår i forskningsprojektet Försvaret och det kalla kriget som publikation nr 47.

Medströms bokförlsg.
ISBN 078-91-7329-138-5

Olle Melin

STASI. Östtysklands hemliga polis, 1945-1990.

Ministeriet för statssäkerhet, allmänt känt som Stasi, var Östtysklands säkerhets- och underrättelsetjänst. År 1980 hade organisationen vuxit till 80 000 personer, den största underrättelseverksamheten i världen, räknat per capita och omfattade en rad olika funktioner relaterade till säkerhet, övervakning och förtryck.

Boken ger samtidigt en övergripande och detaljerad berättelse om Stasi, en fruktad men också högst professionell underrättelseverksamhet, från rötterna efter andra världskrigets slut till det officiella inrättandet 1950 och den formella nedläggningen 1990.

Författaren **Jens Gieseke** undersöker diktaturens mekanismer och hur vardagslivet i DDR påverkades av den omfattande övervakningen och misstänksamheten.

Boken utgavs första gången 2001 och även 2006 och denna fjärde omarbetade utgåva utkom 2011. I denna har nya forskningsresultat beaktats, främst avseende Stasis roll i DDR-samhället. Ett eget kapitel med ett bokslut över Stasis "andra liv" 20 år efter det att alla dokument frisläppts är mycket intressant att ta del av.

Utgiven av Fischer & Co, 2017.
ISBN: 978-91-88243-29-4.

Stellan Andersson

Dödens roulette. Svenska fartyg i allierad charter 1940-1945

Sverige blev under andra världskriget en icke krigförande enklav omgärdad av Tyskland och de ockuperade länderna. Sedan Nazityskland i april 1940 lagt ut minfält mellan Jylland och Sydnorge, den s.k. Ska-gerackspärren, blev cirka 60% av den svenska handelsflottan inlåst i Östersjön. Resterande 40%, som sysselsatts i vidsträcktare fart, blev samtidigt utestängda från att komma hem. Större delen av dessa fartyg kom att befraktas antingen av brittiska eller av amerikanska myndigheter.

Under andra världskriget förlorades totalt 262 svenska handelsfartyg, innanför och utanför spärren. Samtidigt omkom cirka 1800 svenska sjömän. Siffran är osäker, då många av dem var mönstrade i brittiska, amerikanska eller norska fartyg. Fartygen utanför spärren, de som drog laster åt de allierade, har inte i någon större omfattning varit föremål för uppmärksamhet.

Boken handlar om dessa fartygs öden. I bilagor tas upp samtliga de fartyg, som återfunnits dokumenterade i engelska och amerikanska arkiv samt konvojresor, som de gjorde över Nordatlanten och till Gibraltar eller Freetown.

Författaren, John E. Persson (född 1937) har skrivit ett tiotal böcker i olika ämnen kopplade till sjön. Det här är en mycket intressant och välskriven bok.

Breakwater Publishing. ISBN 978-91-86687-43-4

Olle Melin

Vi som var så lyckliga. Liv och död i en kommunistisk diktatur.

Under kalla kriget var Albanien Europas mest bisarra diktatur under Enver Hoxha. Precis som andra självutnämnda proletariats paradiser blev det kommunistiska Albanien ett mänskligt helvete. Enver Hoxha såg Josef Stalin som inspirationskälla och Mao Zedong som en bundsförvant. Befolkningen förföljdes och det gick så långt, att en tredjedel snart hade förhörts av säkerhetspolisen eller satt i Hoxhas egen Gulagarkipelag av arbetsläger. Utrensningarna avlöste varandra och diktatorns storhetsvansinne växte. Han blev allt mer paranoid med åren. En städerska hade som uppgift att putsa varje enskilt riskorn som Hoxha åt - detta för att undanröja eventuell förgiftningsförsök.

I ett slutet kvarter bestående av två parallella gator i Tirana levde fram till kommunismens fall ledarna i denna slutna diktatur. Mitt i Tirana låg Kvarteret. Där umgicks den politiska eliten och när någon av dem greps och avrättades, var det inget man talade om - inte ens hemma vid köksbordet.

Författaren **Peter Kadhammar** har träffat människorna, som levde och arbetade i Kvarteret, Enver Hoxhas änka, politbyråmedlemmar och deras familjer samt livläkaren som skrev falska sjukintyg, för att Hoxhas barn skulle kunna resa till Paris. Resultatet är en unik och levande skildring av en värld, som fanns alldeles nyss, en berättelse om politik, makthunger och fruktan. Boken är en skakande rapport från Europas tidigare Nordkorea och bör verkligen läsas av alla!
Förlaget Natur & Kultur 2017.
ISBN 978-91-27-14361-6.

Stellan Andersson

I kamp mot överheten. Örlog och debatt.

Författare till denna bok är kommandörkapten **Hans von Hofsten**, som avled 1992. Första upplagan utgavs efter hans död år 1993 med hjälp av hans bror Gustaf von Hofsten.

Boken består av tre delar. Den första är en självbiografi, där Hans von Hofsten beskriver sin ungdom, officersutbildningen och sin yrkeskarriär. Del 2 beskriver ingående ubåtsjakterna vid Hasselö, Huvudskär och i Hårsfjärden. Del 3 består av ett antal debattartiklar med inriktning på ubåtsfrågorna och hur försvarsdebatten tog sig ut och angreppen på Hans von Hofstens uttalanden. En av dem behandlar, hur von Hofsten blev anklagad för delaktighet i mordet på Palme.

Denna bok är en nyutgåva efter 25 år. Ingen ändring av originalutgåvan har gjorts. Däremot har nyutgåvan försetts med ytterligare bilder och ett antal kartor. Efter Sovjetunionens fall har kunskaperna klarnat, om hur omfattande främmande militär underrättelseverksamhet var mot Sverige både till lands och till sjöss och hur rätt Hans von Hofsten hade.

Under 1980-talet gjorde han sig känd som stridbar och orädd försvars- och säkerhetspolitisk debattör. Detta fick såväl den politiska ledningen som hans militära chefer att reagera negativt. Med ett stort mått av civilkurage gav han sig in i den offentliga debatten med artiklar, framträdanden i radio och TV och genom föredrag. Trots hån och personförföljelse från vänsterradikaler och konspirationsteoretiker, trots anklagelser om att indirekt ha medverkat i planeringen av mordet på Olof Palme och trots ett förtäckt hot i sovjetiska medier mot sig och sin familj, fortsatte han att envist beskriva Sveriges utsatta säkerhetspolitiska läge och kräva ökade försvarsresurser, inte minst till ubåtskyddet. Boken är utgiven av SMB förlag år 2017.
ISBN 978-91-88053-51-0.

Stellan Andersson

Båtsmän från Bohuslän

I mer än 200 år försåg det av Karl XI skapade indelningsverket den svenska flottan med manskap i form av båtsmän. Det var de svenska kustsocknarnas bönder, som hade till uppgift att svara för rekryteringen. Verksamheten pågick från 1682 till indelningsverkets avskaffande med 1901 års härordning.

Bohuslän var ett av de landskap, som hade till uppgift att hålla båtsmän. Om detta har Nils Modig skrivit i boken *Båtsmän från Bohuslän. Tjänsten i flottan och livet på torpet*.

Indelningsverket såg till, att en eller flera gårdar gick samman och bildade rusthåll och rotar, som ansvarade för en båtsman, som de avlönade och gav ett soldattorp. Boken berättar om dessa båtsmän med fokus på de cirka 300 båtsmännen i 1. Bohusläns båtsmanskompani. Vi får läsa om bl.a. kompaniets verksamhet och administration, rekrytering, kontrakt och avsked, lön och förmåner, båtsmanstorpet, tjänsten ombord och på varven, mönstring och livet hemma på torpet.

Boken bygger på omfattande forskning i arkiv och i landskapet. Boken är mycket läsvärd och kan ses som ett referensverk kring båtsmansinstitutionen. Ett omfattande bildmaterial förstärker intrycket.

Författaren Nils Modig är pensionerad sjöofficer och har tidigare medverkat i boken *Rysshärjningarna på Ostkusten 2006* och skrivit boken *Strömstad – Gränsstad i ofred och krig*.

Universus Academic Press.

ISBN 978-91-87439-34-6

Olle Melin

Vad en gammal bild kan berätta

När korvetten Orädd gick under

Till befälhavande amiralen i Karlskrona inkom den 4 december 1866 kl 8.10 em ett från Rye, Sussex, England samma dag kl 11.23 fm (Greenwichtid) avsänt telegram, lydande: "admiral in command/sweden/carlskrona. orädd on shore Dungeness beach five forty five pin/pilot on board/ crew saved except twelve/ little hope saving ship/details in letters kaffe"

Den 16 november 1866 lämnade ångkorvetten Orädd Göteborgs hamn med last av föremål för den svenska avdelningen på världsutställningen i Paris 1867. Enligt rapport från fartygschefen, kommandörkapten Kafle, råkade fartyget ut för en häftig storm i Nordsjön, varunder åtskilliga segel blåste sönder och maskinskada inträffade, så att propellern stannade. Fartygschefen meddelade emellertid, "att oaktat korvetten arbetade och rullade hårdt, ingen skada skett å ezpositionsartiklarne".

Arbetet gick fort och redan den 3 december anträdde återresan till Sverige. I Engelska kanalen rådde svår storm och dimma och trots att engelska lots medföljde, strandade korvetten mellan den 3 och 4 december vid Dungeness på engelska kusten. Större delen av besättningen räddades med hjälp av raketapparat, men tolv man omkom i vågorna. Fartyget blev vrak, men en del dyrbara inventarier lyckades man rädda.

Efter olyckan skrev Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning: "Det är en sorglig händelse, som bekräftadt de dystra aningar, hvilka lära varit rådande redan vid afresan från Göteborg hos många af både befälet och besättningen. Korvetten lär bland annat haft alltför svag maskin att kunna trotsa svårare stom. Det olämpliga i att använda krigsfartyg i ärendet af ifrågavarande art, har härigenom änu tydligare och på ett bedörflikt vis framstått. När expositionskommittén härpå besparat 3 000 rdr, hvartill ett transportfartyg kunnat erhållas, som inrymt långt mera goda än krigsfartyget, så lär begagnandet af Orädd för denna transport kostat flottan cirka 20 000 rdr, då man dock har manskapets övning i vinst, en fördel dom ingalunda torde uppväga kostnaden."

Av de omkomna var 10 båtsmän, en maskinlärning Löfvegård och en matros Olsson.

Korvetten strandade 4 à 5 distansminuter NV från Dungeness fyr. Enligt besticket borde fartyget då vara 10 distansminuter från fyren. Den starka vinden och rådande storm tycks orsakat, att korvetten kom ur kurs. När fartyget fick grundkänning, beordrades båtar i sjön att på detta sätt försöka rädda besättningen. Innan grundstötningen hade nödsignaler sänts ut. Båtarna lades på korvettens styrbordssida. Fartyget krängde hårt på grundet och vattenet steg till följd av läckor i skrovet. Fyrarna släcktes och

efter ett tag knäcktes fockmasten och gick överbord. Båtarna slet sig, vattenfylldes och drev mot land. Ganska snbart fick besättningen hjälp av en raketapparat från land och efter ett par timmar lämnade fartygschefen fartyget som sista man. De omkomna hade med all säkerhet gått i båtarna och omkom, när dessa slet sig och vattenfylldes.

Alla skeppshandlingar fördes i land samma dag, som olyckan inträffade. Dagen efter vidtogs, under synnerligen ogynnsamma väderförhållanden, bärgning av proviant, fartygets inventarier och besättningens tillhörigheter. Särskilt framhölls, att av provianten inget bröd och brännvin och endast obetydligt fläsk och smör kunde bärgas.

Tre av de förolyckade återfanns och begravdes redan den 6 december.

Den 7 december inspekterades korvetten av fartygschefen, som då, endast kunde konstatera, att fartyget skulle bli vrak.

Sjöförklaring ägde rum i London den 9 december.

Den 17 december avmönstrades besättningen och där efter började hemfärden till Sverige.

Den 30 januari 1867 behandlades förlisningen vid krigsrätten i Karlskrona. Inför rätten förklarade Kafle, att han inte med bestämdhet kunde säga, varför båtarna gått förlorade samt uppgav, att strax innan detta skedde, hade fartyget vridit sig, så att varken styrbords- eller babordssidan hade lä. Löjtnant Puke hade av fartygschefen fått order, att ingen skulle gå i båtarna, men denna order hade tydligen inte åtlutts.

I en skrivelse till krigsrätten i Karlskrona den 27 februari 1867 framhöll fartygschefen att

"derest lotsen icke varit närvarande olyckan måhända icke inträffat, emedan jag under för handen utan lots fortsatt uppåt kanalen, varande förhållanden troligen icke utan lagt bi, hvilket jag nu åter icke ansåg nödigt, då jag hade ombord en utmärkt väl recommenderad lots".

Olle Melin

Modifiering och uppgradering av korvetter

Korvetterna *HMS Gävle* och *HMS Sundsvall* skall modifieras och uppgraderas till en kostnad, som enligt kontraktet blir 1,249 miljarder kronor. Arbetet omfattar en generalöversyn samt tillförsel av ett nytt avancerat stridsledningssystem.

Arbetet kommer att utföras dels vid Karlskronavarvet, dels vid Saabs anläggning i Järfälla.

Kontraktet är en överenskommelse mellan Försvarets materielverk och Saab och arbetet beräknas pågå åren 2017 – 2020.

Korvetterna *Gävle* och *Sundsvall* byggdes vid Karlskronavarvet i början av 1990-talet. Övriga fartyg i serien, *Göteborg* och *Kalmar*, ligger ut-rangerade i örlogshamnen i Karlskrona.

Gävle

Olle Melin

En vädjan till våra skribenter

Vi vill alltid ha bilderna bifogade separat, även om ni lägger in dem i dokumentet. Detta underlättar vid redigeringen. Originalbilderna behövs för att få bästa upplösning. Texten i dokumentet bör inte skrivas i mer än en spalt.

Redaktionen

Militära språkgrodor

Det är inte alltid då lätt att uttrycka sig riktigt. Vårt språk innehåller många fällor, som gör att det blir fel.

Kaptensord

Och kan ni tänka er, de jäkla bassarna klagade på soppan och sa, att den inte dög till svinmat en gång. Och ändå hade jag själv provat den.

Löjtnantsord

Har ni inte märkt, att ni tappat knappen. Nästa gång tappar ni väl huvudet och kommer till korum utan att märka det, förrän ni ska sjunga.

Ord från en regementsintendent

Här är en skrivelse från kasernofficeren, där han begär upphandling av 100 i ena änden gängade järnrör. Vill sergeanten skicka någon att höra efter, i vilken ända han vill ha dem gängade.

Det står visserligen i foderförordningen, att varje häst ska ha tre kilo havre. Men vi ger dem i alla fall bara två kilo. För varje häst tar ju från den, som står närmast intill och på det viset får den ändå sin fulla ranson.

Skeppsgossehistoria – del 3

Som en fortsättning på artikeln i nummer 2 om skeppsgossar, följer här en artikel om skeppsgossefartygen från kårens start 1685 fram till nedläggningen 1939.

Skeppsgossekåren blev en fast institution 1685 enligt en kunglig resolution daterad 19 mars samma år. Långt innan dess hade det funnits skeppsgossar ombord i svenska flottans fartyg och även i andra länders flottor. Den sedermera segraren vid Aboukir, Köpenhamn och Trafalgar, Lord Nelson, började sin sjömansbana som tolvåring på *HMS Reasonable*. På svenska flottans fartyg utförde skeppsgossarna enklare uppgifter, som t.ex. glasvakt, löpare och uppassare.

I början av 1700-talet fanns ett fåtal skeppsgossar ombord i fartygen. Ett linjeskepp om 80 kanoner hade fyra skeppsgossar ombord och ett skepp om 64 kanoner hade tre skeppsgossar ombord. I besättningslistorna från 1806 hade antalet utökats till: 74 kanoners linjeskepp, 24, 44 kanoners fregatt, 15 och 18 kanoners brigg, 8 skeppsgossar.

I slutet av 1700-talet och början av 1800-talet beslöt, att de praktiska sjömanskapsövningarna skulle utökas i skeppsgossarnas utbildning. Denna utbildning skulle syfta till, att gossarna skulle kunna användas för arbete i riggen, vaktgöring med mera. Inledningsvis ägde denna utbildning rum på de ordinarie örlogsfartygen. Omkring 1820-talet avdelades särskilda fartyg för skeppsgossarnas övningar. Begreppet "Exercisfartyg" började nämnas i olika utbildningsreglementen.

Det är inte fullt klarlagt, men förmodligen genomfördes den första expeditionen med ett större antal skeppsgossar ombord sommaren 1817. Expeditionen genomfördes ombord på korvetten *HMS Svalan* (det har även funnits en korvett, som hette *Najaden*). Erfarenhe-

terna från nämnda expedition var inte speciellt goda. Anledningen uppgavs vara, att andra personkategorier än skeppsgossar utbildades ombord samtidigt.

År 1819 rustades för skeppsgossarnas utbildning ett speciellt fartyg, skonerten *Diana*, byggd 1776. Fartyget var först skonerttriggat, men riggades om till brigg för att få fler råsegel med syfte att effektivisera utbildningen.

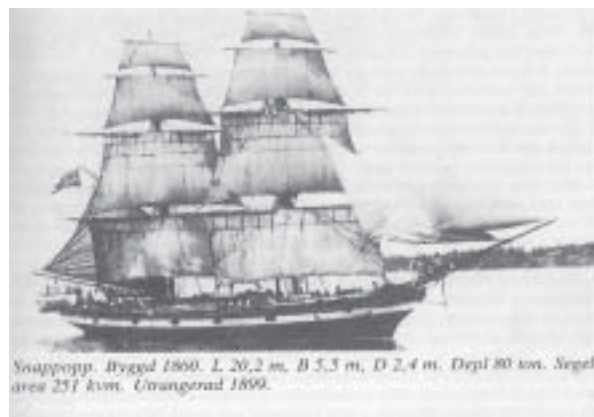
Ombord fanns samtidigt 32 ordinarie skeppsgossar. Inga längre expeditioner förekom, utan utbildningen genomfördes i princip som dagsseglingar. Alla skeppsgossar kunde inte samtidigt utbildas ombord. De, som inte utbildades ombord, utbildades på varvets tackelkammare och segelsömmarverkstad. Från 1825 rustades briggen, tidigare skonerten, *Snappopp* (1), för samma ändamål. Med sistnämnda expedition inleddes de årligen återkommande övningsexpeditionerna med skeppsgossefartyg.

År 1827 utgick ett skeppsgossefartyg från respektive station, från Karlskrona korvetten *Svalan*, från Stockholm briggen *Nora* och från Göteborg skonerten *L'Aigle*. Under åren 1830 – 1859 utnyttjades *Snappopp* (1) varje sommar i Karlskrona och under 1840-talet användes briggen *af Wirsén* i Stockholm och briggen *Glommen* i Göteborg. År 1860 ersattes *Snappopp* (1) av den nybyggda *Snappopp* (2) och briggarna i Stockholm respektive Göteborg förflyttades till Karlskrona. Dessa tre fartyg, *Snappopp* (2), *af Wirsén*, *Glommen*, seglade tillsammans under sommarmånaderna till och med 1866, då briggen *Glommen* utrangerades. År 1867 tillkom briggen *Skirner* och samma år bildades en särskild avdelning med skeppsgossefartygen. Dessa tre fartyg, *Snappopp* (2), *Skirner* och *af Wirsén*, bildade under tio år Skeppsgosseavdelningen. Under de första åren var expeditionernas längd tre månader och år 1869 utökades dessa till fyra månader. Detta upplägg var sedan i bruk så länge Skeppsgossekåren existerade. Samma år medgavs i en

Skonerten ANKI, ett av de fem fartyg som inköptes av J. H. 1840-talet.

Bild Råå museum

Snappopp. Byggd 1860. L 20,2 m, B 5,3 m, D 2,4 m. Dröjl 80 ton. Segelarens 251 kvadr. Utrangerad 1899.

Foto Skeppsgossen 300 år

*Falken, Gladan, Skirner och Snappopp 1893.
Bild Skeppsgossen*

generalorder, att fartygen under sex veckor skulle få segla utanför Karlskronas stations område. År 1877 införlivades briggen *Falken* i avdelningen, då skeppsgossekårens numerär hade utökats till 280 skeppsgossar. Dessa fartyg (*Falken*, *Skirner*, *Snappopp* (2) och *af Wirsén*) ingick i Skeppsgosseavdelningen till 1881, då briggen *Gladan* ersatte *af Wirsén*. Fartygens expeditioner pågick under tiden maj - augusti mestadels i hemmarfarvatten, företrädesvis i Karlskrona skärgård och i Östersjön. Längre resor, t.ex. till England, genomfördes först när *Najaden* levererats. Ännu längre resor, till medelhavshamnar, Nordamerika med mera, genomfördes först efter det *af Chapman*s förvärvats som skeppsgossefartyg.

Skirner och *Snappopp* utrangerades 1899 och ersattes av en ny typ av övningsfartyg, fullriggaren *Najaden*. Två år senare införlivades fullriggaren *Jarramas* i skeppsgosseavdelningen. *Falken* överfördes till Marstrand 1907, då utbildning av skeppsgossar etablerades där i samband med att skeppsgossekåren utökades till 600 gossar. Briggen *Gladan* gjorde sin sista expedition 1923, och ersattes följande år av *Falken*. *Falken* fortsatte att segla ytterligare några med blandade elevgrupper och förutom skeppsgossar utbildades sjökadetter och civila elever ombord.

När *Gladan* 1923 gjort sin sista expedition förelåg ett behov av ytterligare ett övningsfartyg. En fullriggare köptes då från Rederi AB Transatlantic. Fartyget döptes till *af Chapman* och gjorde sin första långresa som ör-

logsfartyg sommaren 1924. Förutom skeppsgossar medfördes cirka 30 civila elever, som hade för avsikt att bli befäl i handelsflottan. *af Chapman* genomförde sin sista resa sommaren 1934.

Sommaren 1938 seglade *Najaden* och *Jarramas* för sista gången med skeppsgossar och 1939 upphörde Skeppsgossekåren.

Förutom ovan nämnda fartyg har periodvis en del andra fartyg utnyttjats för utbildning av skeppsgossar. År 1907 utökades skeppsgossekåren till 600 skeppsgossar och för att skapa utbildningsplatser ombord utnyttjades ångkorvetten *Saga* byggd 1877. Detta arrangemang övergavs efter några år, då man konstaterade, att utbildning på stridsfartyg inte var en bra lösning.

Under en period utnyttjades skonerten *L'Aigle* för utbildning av skeppsgossar i Göteborg. Fartyget var ursprungligen ett handelsfartyg med namnet *Två Bröder*. Fartyget togs av fransmännen men återtog av svenskarna och införlivades i Flottan 1813. *L'Aigle* utrangerades 1831. Enligt vissa uppgifter har även briggen *Vänta Litet* utnyttjats som utbildningsfartyg under 1800-talets första hälft

År 1844 omnämns linjeskeppet *Manligheten* och fregatten *Josephine* som exercisfartyg, men det är oklart, om skeppsgossar utbildades ombord.

Nedan följer en närmare presentation av en del av skeppsgossefartygen med allmänna data, lite historia runt fartygen, exceptionella händelser m.m.

Nora, sjösattes 1790 och utrangerades 1835. Längd (L) 13,2 m, bredd (B) 4,2 m och djupgående (D) 1,0 m. Fartyget var byggt som *Kanonbarkass nr. 5* och ombyggd till exercisbrigg 1827.

Glommen: Byggnadsår är inte känt och fartyget utrangerades 1866. L 17,7 m, B 5,2 m, D 2,08 m, Fartyget togs som krigsbyte 1814 från Norge i det man brukar kalla "Fälttåget mot Norge". Fartyget hade då sänkts som spärrfartyg i Glomme- eller Glommenälven, Norges och Skandinavien's längsta sammanhängande vattendrag. Efter istandsättning till skeppsgossebrigg förlades fartyget i Göteborg, men överfördes 1858 till Karlskrona. Den 31 augusti 1866 nedhalades flagga och befälstecken. Året därpå såldes fartyget till firman Palander i

Najaden, Jarramas och Falken 1932. Sjöhistoriska museets samlingar

Karlskrona. Fartygets vidare öden är okända. *Glommen* ersattes av briggen *Skirner*.

Snappopp (1): Sjösatte 1796 och utrangerades 1859. L 16,3 m, B 4,9 m, D 2,4 m och hon hade, innan hon började segla med skeppsgossar, varit lastfartyg och seglat för Kungliga Skeppsvarvet i Karlskrona. Fartyget var först skonerttriggad, men riggades om till brigg. Namnet *Snappopp* hade tidigare burits med lite annorlunda stavning – *Snappup* – av ett tidigare fartyg. *Snappup* var den brigantin, som landsatte Karl XII i Trelleborg i december 1715. Den 10 juli 1844 låg *Snappopp* på Karlskrona redd tillsammans med exercisfartygen *Manligheten* och fregatten *Josephine*. Den dag hissades för första gången den nya unionsflaggan och salut sköts med 32 skott. *Snappopp (1)* gjorde sin sista resa 1858 och ersattes av en brigg med samma namn.

af Wirsén: Fartyget byggdes i Stockholm och sjösattes 1843 och utrangerades 1881. L 17,2 m, B 6,2 m, D 2,4 m. Fartyget var det första, som byggdes speciellt för utbildning av skeppsgossar. Briggen var till 1858 stationerad i Stockholm och därefter Karlskrona. År 1854, vid konflikten mellan England och Ryssland under Krimkriget, bland annat vid anfallet av Bomarsund på Åland, var *af Wirsén* rustad för neutralitetsvakt. Fartyget utförde bevakningsuppdrag i skärgårdsområdet runt Vaxholm. Då fartyget utrangerades ersattes det av brig-

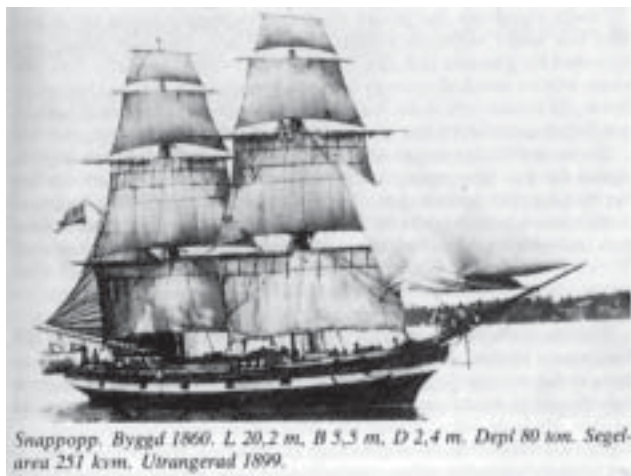

Bild Bidevind

gen *Gladan*. *af Wirsén* högg upp i Gamla Dockan i Karlskrona 1884.

Snappopp (2): Fartyget byggdes i Karlskrona och sjösattes 1860 och utrangerades 1899. L 20,2 m, B 5,3, D 2,4 m Under åren 1869-1877 var avdelningschefen för skeppsgosseavdelningen embarkerad på fartyget. Trots markerade kanonportar medfördes inget grövre artilleri, endast två små signalkanoner. Detta var den gängse "beväpningen" på skeppsgossebriggarna. *Snappopp* kunde föra mer segel än övriga briggarna i avdelningen, men hade trots detta mycket sämre segelgenskaper. Fartyget gjorde sin sista resa 1896 och ersattes av *Najaden*. År 1900 konverterades fartyget till kolpråm och förlades i Karlskrona.

Bild Sjöhistoriska museets samlingar

Skirner: Byggd i Karlskrona och sjösatt 1867 och utrangerad 1899. L 18,9 m, B 6,1 m, D 2,4 m. Briggen ansågs vara en mycket god seglare. I likhet med skeppsgossebriggarna *Snappopp (2)* konverterades fartyget till kolpråm år 1900.

Den 3 juli 1871 deltog skeppsgossebriggarna *Skirner* och *Snappopp* vid firandet av generalamiralen Greve Johan af Pukes minne. Johan Puke började som skeppsgosse vid 10-års ålder och slutade som generalamiral 1815, adlades af Puke 1796 och var ett av många skeppsgosseöden.

Gladan: Byggd i Karlskrona och sjösatt 1857 som lastbrigg och utrangerades 1923. L 28,4 m, B 7,6 m, D 3,2 och segelarea 310 m². Hon var övningsfartyg under åren 1881 till 1923. Den mest händelserika tiden i fartygets historia var, när hon som lastbrigg (tillhörande Örlogsflottan, förde örlogsflagg och stod under befäl av sjöofficer) deltog i två arktiska expeditioner. Grönland-expeditionen 1871 och Svalbard-expeditionen 1872-73, den första forskningsexpedition, som övervintrade i Arktis. Första expeditionen gjordes tillsammans med kanonbåten *Ingegärd* (byggd i Nyköping 1862). Fartygen lämnade Karlskrona i maj och anlände till Godhavn i mitten av juni. Där lastades ett antal stenar, vilka man trodde var meteoriter. Stenarna hade tidigare hittats av Nordenskiöld på Disco-ön och bogserades då till Godhavn på flottor. Lastningen var komplicerad, då den tyngsta stenen, som vägde cirka 25 ton, togs ombord på *Gladan*. Efter ilastningen undersöktes en del fjordar. Fartygen anlände till Karlskrona i slutet av oktober. Senare konstaterades, att stenarna var järnblock och det största kan fortfarande ses vid Naturhistoriska Museet i Stockholm.

Efterföljande år, 1872, deltog *Gladan* i ytterligare en arktisk expedition, denna gång till Spetsbergen. Fartygets huvudsakliga uppgift var att transportera byggnadsmaterial och annan utrustning till expeditionens övervintningsplats vid Mosselbukta, detta tillsammans med ett civilt fartyg, *Onkel Adam*. Fartygen lämnade Göteborg i juli och skulle efter utfört arbete gå sydvart. Datum för

Stenen som Gladan tog hem. Foto Staffan Waerndt

planerad avfärd var den 16 september. Under natten blåste en hård nordvästlig storm upp, is drev in i bukten och omöjliggjorde avsegling. *Gladan* och *Onkel Adam* tvingades till en ofrivillig övervintring. Expeditionens chefsfartyg, postångaren *Polhem*, skulle enligt planerna övervintra. Den påtvingade övervintringen blev dramatisk. Provianten fick ransoneras kraftigt, skörbjugg graserade (10 fall på *Gladan*) och en ung båtsman avled. Fartygen låg kvar i Mosselbukta till juni 1873, då issituationen sakta förbättrades. När halva bukten var isbelagd, lät *Gladans* fartygschef såga upp en 1000 meter lång och 10 meter bred ränna genom istäcket. Arbetet påbörjades 20 juni och var klart 29. *Onkel Adam*, som hade maskin, avseglade samma dag och dagen därpå bogserade *Polhem Gladan* ut till fritt vatten. *Gladan* anlände till Karlskrona i slutet av juli.

*Gladan infrusen i Mosselbukta i juni 1873.
Bild Sjöhistoriska museets samlingar*

Som tidigare nämnts tjänstgjorde fartyget som övningsfartyg för skeppsgossar fram till 1923 och under åren 1881 till 1896 var Skeppsgosseavdelningens chef embarkerad på *Gladan*. Året efter och fram till 1938 hette chefsfartyget *Najaden*.

Efter utrangeringen byggdes *Gladan* om till personalutrymme för varvspersonal och ett tak byggdes över däck. Fartygets sista uppgift var att "tjänstgöra" som utfyllnad i byggandet av utrustningspiren.

Falken: Byggt i Karlskrona sjösattes 1877 och gjorde sin första resa samma år. L 26,2 m, B 6,9, D 2,9 m och segelaria 334 m². *Falken* var, i likhet med *Najaden*, ett kompostbygge. *Falken* var det första fartyget som

Gladan i Östersjön med alla ledsegel satt. Bild Bidevind

*"Arken" briggen Gladan som omklädningsrum på
Örlogsvärvet i Karlskrona*

*Skeppsgossebriggen Falken i lätt vind.
Bild Sjöhistoriska museets samlingar*

kölsträcktes på Östra Badden i Stora Verkstadsbyggnaden på varvet.

Fartyget var fram till 1881 avdelningschefsfartyg i i skeppsgosseavdelningen. År 1918, då fartyget tillhörde Skeppsgossekåren i Marstrand, strandade *Falken* vid Svanösund i Bohuslän. Strandningen ägde rum i samband med en genomvindsvändning och i samband med denna en oförmodad kastby. Under åren 1923–24 genomfördes omfattande reparationsarbeten i Karlshamn.

Bild Sjöhistoriska museets samlingar

Sommaren 1924 ingick fartyget åter i skeppsgosseavdelningen. Mellan åren 1925 till 1932 seglade *Falken*, förutom med skeppsgossar, med civila elever och sjökadetter.

År 1937 bogserades den siste skeppsgossebriggen till Stockholm då det fanns långt framskridna planer att bevara *Falken* som museifartyg. Så blev dock inte fallet.

En privatperson köpte fartyget 1943 och det såldes vidare 1947 till en tysk köpare. I december samma år, efter en omfattande ombyggnad av inredningen, maskininstallation, omriggning med mera avseglade fartyget till Buenos Aires. Nämnade köpare hade fartyget i

Före detta skeppsgossebriggen *Falken* som fisketransportfartyg i Chile någon gång på 1960-talet. Bild Sjöhistoriska museets samlingar

Sjösättning av *Jarramas* den 1 februari 1900.

Bild Sjöhistoriska museets samlingar

sin ägo till 1954. Detta år såldes fartyget till Chile och skulle utnyttjas inom fiskerinäringen. Redan på första resan till västkusten strandade den före detta skeppsgossebriggen i Magellans sund. Fartyget bärgades och seglade i fraktfart och förstördes, enligt vissa uppgifter, i Valparaiso 1967 i samband med ett svårt oväder.

Skeppsgossefartyget *Najaden* sjösattes 1897. Fartyget var det första fullriggade fartyget, som byggdes enkom för utbildning av skeppsgossar.

Jarramas: Fartyget byggdes i Karlskrona och sjösattes 1900. L 39,15 m, B 8,38 m, D 3,4 m och displacement 280 ton, fullriggad. Fartyget gjorde sin första expedition år 1900. Rigg, skrovutformning med mera överensstämde med *Najadens*, men med en viktig skillnad. *Jarramas* var byggd i stål. Namnet *Jarramas* är turkiska för dunder eller den busige. Tidigare hade två fartyg i Flottan burit namnet, en fregatt sjösatt 1716 och en korvett 1825. Samtidigt som fregatten *Jarramas* sjösattes var en annan fregatt klar att sjösättas, nämligen fregatten *Illerim*. Order är turkiska för blixtn. Att fartygen fick dessa namn får nog tillskrivas, att vår dåvarande kung, Karl XII, vistats några år i Turkiet. *Jarramas* ingick i skeppsgosseavdelningen fram till 1939, det år skeppsgosseåren avvecklades. Efter skeppsgosseårens avveckling användes fartyget som plattform för utbildning av Sjömansskolans jungmän och periodvis civila ungdomar. Fartyget gjorde sin sista resa 1946. År 1950 övergick *Jarramas* i Karlskrona stads ägo och låg förtöjd vid Borgmästarkajen under många år. Numera tillhör fartyget Marinmuseum i Karlskrona och ligger förtöjd på Stumholmen tillsammans med en del yngre museifartyg.

af Chapman: Fartyget byggdes 1888 i Whitehaven, England: L 74,7 m, B 11,4 m, D 6,6 m. Ägare var ett irländskt rederi och fartyget döptes till *Duboyne*. Fartyget var, i likhet med *Najaden* och *Jarramas*, fullriggat.

Jarramas under sege. Bild Sjöhistoriska museets samlingar

År 1908 såldes fartyget till Norge. Några år senare, 1915, såldes fartyget till annat norskt rederi, och senare samma år såldes fartyget till Rederiaktiebolaget Transatlantic i Göteborg. Fartyget döptes då om till G.D. Kennedy, efter en av rederiets grundare. I detta rederi utnyttjades fartyget, förutom som lastfartyg, för utbildning av fartygsbefälselever. År 1923 köptes fartyget till örlogsflottan och fick namnet *af Chapman*. Efter diverse ombyggnader; fler förläggningstrymmen, utökning av färskvattentankar, komplettering av barlast, ny sjukvårdsinredning med mera., kunde första sjöexpeditionen påbörjas 1924.

Namnet *af Chapman* hade tidigare burits av två av Flottans fartyg. Bägge var fregatter. Den första fregatten såldes till Colombia, tillsammans med ett linjeskepp 1825. Det andra fartyget sjösattes 1830 och utnyttjades som kadettfartyg fram till 1880

af Chapman gjorde totalt 11 sjöexpeditioner till utländska hamnar mellan åren 1924 och 1934 och huvuddelen av besättningen bestod av sista årets skeppsgossar. Under åren 1936-37 låg fartyget vid Tromtö i Karlskrona skärgård och användes som utbildningsfartyg för de skeppsgossar, som inte fick plats ombord på *Najaden* och *Jarramas*. I september 1937 bogserades *af Chapman* till Stockholm och utnyttjades som loge-

*Af Chapman under segel.
Bild Sjöhistoriska museets samlingar*

mentsfartyg till mitten av 40-talet, varefter hon 1947 såldes till Stockholms stad och Turistföreningen. Vandrarhemmet *af Chapman* invigdes 24 april 1949.

Kjell A Jönsson

MANY COMPANIES TALK ABOUT MULTI-DIMENSIONAL DEFENCE. **FEW CAN DELIVER IT.**

GRIPEN
Gripen is a new generation of multi-role fighter aircraft featuring state-of-the-art technology.

RBS15 surface-to-surface missile system for anti-ship engagements and land attack missions.

Advanced surveillance and command systems, such as Sea Giraffe radars and 9LV Combat management system.

SURFACE SHIPS
Stealth corvettes and other vessels, dedicated for their missions. 300 years of shipbuilding in the making.

Unmanned underwater systems for MCM, anti-submarine warfare, anti-surface warfare and counter terrorism.

THE A26
The disruptor in submarine design and operations. Over 100 years of world-leading submarine development.

With centuries of innovative shipbuilding experience, 80 years of evolutionary steps in the air, few companies can match our defence solutions. We work relentlessly to create fighters, stealth vessels, future proven submarines, weapons, radar and communications systems one step ahead of the competition, that's what we at Saab call our *thinking edge*.

www.saab.com

SAAB

Bli medlem i "FLOTTANS MÄN",
kamratföreningen som värnar
om örlogstradition, kamratskap
och sjöförsvaret.

HOS "FLOTTANS MÄN"
FINNS ALLTID EN VÄN

På näst sista sidan i tidskriften hittar du de lokala
föreningarnas kontaktmän

hermes
REDOVISNING AB

Lars-Erik Nilsson

Auktoriserad Redovisningskonsult SRF

Vi erbjuder hjälp med;
Bokföring, moms, lönehantering
bokslut, årsredovisning och deklaration

Box 33, 263 21 Höganäs mail: hermes.redovisning@telia.com
Tel 042-33 20 15 fax 042-34 19 16 mobil 070-339 12 99

VETUS CENTER

Marindieslar och
tillbehör från Vetus
www.vetuscenter.se
Tel:0523-12340

Värnplikten tillbaka

Värnplikten har varit vilande sedan 2010. År 2014 togs en av delarna åter i bruk, repetitionsutbildningen. 2018 tas ytterligare en del åter i bruk, nämligen grundutbildning. Regeringens beslut innebär, att Rekryteringsmyndigheten och Forsvarsmakten kan tillämpa alla delar av lagen om totalförsvarspunkt: mönstring och värnplikts-tjänstgöring i form av grundutbildning och repetitionsutbildning. 100 000 tjejer och killar per år berörs av värnplikten

- **Den nya värnplikten gäller både kvinnor och män.** Alla som är födda år 1999 eller senare ska omfattas av plikt att göra militärtjänst om de tas ut.
- **I ett första skede** kommer de cirka 180 000 ungdomar som är födda 1999 och 2000 att beröras. Alla i varje årskull kommer att få information om, vad återinförd värnplikt innebär.
- **Cirka 13 000 personer per år** kommer att kallas till mönstring.
- **Av dem kommer cirka 4 000 värnpliktiga** och frivilliga tas ut till militär grundutbildning årligen under 2018 och 2019.
- **Regeringen säger att frivillighet** kommer att

väga tungt – men kvinnor och män kan med plikttagen tas ut till värnplikt mot sin vilja.

- **Enligt lagen om totalförsvarspunkt** kan värnpliktiga tas ut för grundutbildning i som mest 615 dagar. De som gjorde lumpen i det gamla pliktssystemet tjänstgjorde i 80–450 dagar.
- **Regeringen kan återinföra värnplikten** utan att få stöd i Riksdagen, eftersom värnplikten bara är vilande och inte helt avskaffad.

Anledningen till att värnplikten återinförs är, att det säkerhetspolitiska läget anses försämrats och att försvaret inte lyckats rekrytera tillräckligt många frivilliga.

Under sommaren har cirka 13 000 ungdomar, både män och kvinnor, födda 1999 och 2000, kallats till mönstring.

Ären innan värnplikten lades vilande 2010, gjorde runt 8 000–10 000 personer lumpen varje år.

Värnplikten är inte tänkt att helt ersätta den frivilliga rekryteringen, utan den kommer att finnas kvar.

Läs om värnplikten genom tiderna på nästa sida.

Värnplikten genom tiderna del 1

Den allmänna värnplikten infördes i Sverige den 1 januari 1902. Men Krigsmakten behövde personal innan detta datum och metoderna för utskrivning har varit många och varierat över tiden.

Medeltid

Landskapslagarna från 1200-talet föreskrev skyldighet för alla män att delta i försvaret. Behovet av vapenfört folk tillgodosågs genom ett slags uppbåd. En uppfattning har varit, att folket gick ”man ur huse”. Södermanlagen anger emellertid, att uppbådet gällde bönder och bofasta men ej löskemän. Inställelseplikten var personlig och det var förbjudet att sätta annan man i sitt ställe. Uppbådet var ett provinsiellt uppbyggt lokalförsvaret. Organisationen lagfästes i Magnus Erikssons landslag från 1350, där det benämndes lantvärn, en benämning som på 1800-talet får en annan betydelse.

Ledungen var uppbådets offensiva motsvarighet. Ledungen berörde främst kustområdena vid Östersjön och i Mälaren. Befolkningen var här ålagd att tillhandahålla kungen föreskrivit antal skepp med manskap och erlägga skatt för ändamålet. Detta manskap uttogs på annat sätt än uppbådet.

Utskrivna soldater

Från Gustav Vasas tid och fram till Karl XI:s indelningsverk uppbyggdes det svenska försvaret till stor del genom utskrivning av soldater. Principen var, att ur lokala bondekollektivet erhålla föreskrivet antal knektar. Förrättningen ägde rum vid uppsättandet av förbanden eller fänikorna, alltså mobiliseringssituationen. Utskrivningen utgjorde teoretiskt ett mellanting mellan personlig, frivillig värvning och obligatorisk vapentjänst. Det var byns fogde, som svarade för utskrivningarna, men godtyckligheten i deras sätt att ta ut soldater medförde, att tolvmannanämnder inrättades för

uttagning. Uttagningsprinciperna har bygg på befolkningens storlek eller gårdarnas bärkraft. Under 1600-talet fram till Karl XI:s indelningsverk anbefallde riksdagen principer för utskrivning genom att anbefalla utskrivning av var tionde, var femtonde eller var tjugonde man.

Det var i regel de lägre samhällsklasserna, som i första hand kom in fråga som soldater, bland annat genom att Gustav II Adolf vid sitt trontillträde beviljade bondeståndet, att *där som tjänligt folk av drängar, löskarl, inbytesmän och andra finnas kunna till riksens värn och försvar uttaga och inskriva så många, som därtill dugliga vara kunna*. Det var också tillåtet för en, som hade råd att leja någon annan i sitt ställe. Antalet lejda kunde mellan åren variera mellan 20 och 70 %. De till krigstjänst uttagna stannade efter utskrivningen i regel kvar i krigsmakten, tills de kommit upp i femtioårsåldern.

Indelta soldater

År 1862 införde Karl XI indelningsverket och det kom att bestå som huvudrekryteringsbas fram till 1901 års härordning. Knektar för infanteriet, ryttare för kavalleriet och båtsmän för flottan utgjorde detta indelningsverk. I en kommande artikel kommer båtsmanshållet att beskrivas.

Värvade soldater

Indelningsverket utgjorde ett så dominerande inslag i det svenska samhället, att övriga sätt att rekrytera soldater kommit i skymundan. Således fanns förutom de indelta soldaterna ett stort antal av värvade soldater. På Gustav III:s tid fanns cirka 30 000 indelta soldater och cirka 11 000 värvade och 1880, när indelningsverket börjat avvecklas, utgjorde de indelta soldaterna cirka 20 000, medan de värvade utgjorde cirka 3 000.

Lantvärnet

Värnplikten är sprungen ur den franska revolutionen. Man drömde om fria medborgare, som i yttersta nöd grep till vapen för att skydda sitt land. I Sverige inleddes värnpliktsepoken en smula olyckligt genom 1808 års lantvärn, då 30 000 vapenföra män mellan 18 och 25 års ålder togs ut och i viss utsträckning fick gå i krig trots sin ringa utbildning. Fler dog dock av sjukdom än av fiendehand. Nu var det inte längre de lägre samhällsklasserna, som dominerade, genom att lantvärnet var en personlig skyldighet och inte åvilade t.ex. jordägarna. Således fick adeln erfara, att deras drängar kunde bli inkallade, vilket inte varit aktuellt under den tid, utskrivningar skedde. Vissa problem uppstod, när lantvärnsstyrkorna samlades, genom att många vägrade

Marinregementet övar på Wämöslätten i Karlskrona någon gång på 1860-talet. Arkivbild

svära den krigsmannaed, som var föreskriven. Genom att göra detta ansåg man, att man kom att jämföras med de värvade. Detta var inte acceptabelt med hänsyn till den låga status, som soldatyrket hade i landet vid denna tid.

Förstärkningsmanskapet

År 1811 uttogs cirka 15 000 man till så kallat förstärkningsmanskap enligt i stort samma principer som Lantvärnet.

Beväringssinrättningen

Den första organisationen, som kan betraktas som en allmän värnplikt var Beväringssinrättningen, som startade 1812. Avsikten var att förse krigsmakten med ersättningsmanskap för det indelta försvaret. Beväringen gällde alla män mellan 20 och 25 år, men ersättare kunde enligt bestämmelserna lejas. Utbildningstiden var 12 dagar och utbildningen genomfördes under första beväringssåret. År 1848 bestämdes, att beväringen skulle ingå som en del av den indelta armén. 1858 utökade utbildningstiden till 30 dagar och genomfördes under två år.

År 1860 sänktes beväringssåldern till 18 år, samtidigt som rätten att leja ersättare byttes mot rätt att göra så kallat friköp. Ett steg närmare den allmänna värnplikten togs 1872, då rätten till friköp togs bort och man för första gången kan tala om allmän verklighet i ordets egentliga betydelse.

Ytterligare två förändringar kom att äga rum under 1800-talet, nämligen 1885 och 1892. 1885 års värnpliktslag innebar, att beväringssåldern till att gälla mellan 21 och 32 års ålder, där de första sex åren var som beväring och de sista sex i landstormen. Landstorm, som är en översättning från tyskans Landsturm, var ursprungligen en allmän folkförsamling till landets försvar

uppbåd genom stormklockorna. Det var riksdagen, som 1885 beslöt, att de sex äldsta årsklasserna skulle organisera en svensk landstorm. Utbildningstiden var 27 dagar för beväringen och 15 för landstormen.

Slutligen, 1892, beslöt riksdagen om den förbättrade härordningen. Denna innebar, att skyldigheten att ingå i försvaret kom att gälla mellan 21 och 40 års ålder, samtidigt som utbildningstiden ökade till 68 dagar som beväring och 22 dagar i landstormen. Härordningen byggde på stam och beväring, åtta år i beväringens första uppbåd, fyra i dess andra och åtta i landstormen.

Blekinge läns beväring

I Blekinge var det från början Volontärregementena i örlogsstaden, som kom att utgöra stam för Blekinge läns beväring. Denna roll övertogs av den år 1824 uppsatta Sjöartillerikåren, som 1832 blev Sjöartilleriregementet. År 1845 övertogs uppgiften av Marinregementet och slutligen 1886 av Blekinge bataljon (I 30), placerad på Bredåkra hed utanför Ronneby. För flottans del mottogs beväringssinrättningen inte med något större intresse och beväringen utnyttjades i mycket ringa omfattning. Först när organisationen började avvecklas i slutet av 1800-talet, vaknade intresset.

När Kongl Carlskrona artillerikår sattes upp 1893, skulle där också enligt beslut finnas 300 man beväring för utbildning till artillerister och bemanning med två kompanier på Kungsholmen, ett kompani på Västra Hästholmen och ett kompani på Oscarsvärn.

Så kom 1901 års härordning med det värnpliktsystem, som nu varit aktuellt i mer än 100 år. Om detta följer en artikel i nästa nummer av tidningen.

Olle Melin

Blekinge bataljon (I 30). Övning Bredåkra hed på 1890-talet. Arkivbild

I år är det 35 år sedan striden om Falklandsöarna bröt ut. Rolf Edwardson ger här en resumé över händelserna 1982.

”The Royal Navy will sail on Monday”

1982

utbröt ett krig mellan England och Argentina i södra Atlanten. Konflikten rörde, vem som äger Falklandsöarna.

Dessa öars olycksöde är och har varit, att de alltid varit mer eftertraktade än omtyckta.

Kampen rör vem som är rättmätiga ägare till öarna? Det är en mängd nationer, som genom århundraden har suttit på öarna eller ansett sig ha haft besittningsrätten.

Vi kan genom historien se, att engelsmännen var där 1592, holländarna 1600, engelsmännen 1690, fransmännen 1794, engelsmännen 1795, spanjorer och fransmän 1767 och engelsmän och spanjorer 1795. Sedan kommer argentinarna 1820 och slutligen engelsmännen 1833. Trots denna utveckling anser sig Argentina ha rättmätigt suveränitet till öarna.

Nu inträffar ett antal händelser runt 1980-talet. Ser vi till England, så påbörjas ett arbete att reducera the Royal Navy. Flottan skall minskas och bl.a. skall deras hangarfartyg säljas. Det pågår också arbete med, hur

mycket kraft som skall läggas på kvarvarande kolonier. Vem skall anses vara en samväldesmedborgare, som då skulle kunna kräva, att dess boplatz skall skyddas? En definition blir, att åtminstone en mor-eller farförälder har fötts i Storbritannien. Detta skulle då innebära, att tredje/fjärde-generationen inte skulle kunna påräkna skydd. Och det är dessa samväldesmedborgare, som nu bor på öarna. En annan åtgärd, som i konsekvens med detta beslutats om, är, att ta hem det örlogsfartyg som under senare år haft som uppgift att skydda Falklandsöarna och övriga engelskägda öar i dess farvatten under en lång tid, *HMS Endurance*. I Argentina tillträder vid denna tidpunkt en ny president, Galtieris. Och då tyckte man, att han skall få någon ”trevlig present” som ny president, Falklandsöarna.

I Argentina räknar alltså med en snabb ockupation av öarna och att engelsmännens intresse för öarna bör vara svalt, så man förväntar sig, att de inte kommer protestera och att de inte hade några resurser att sätta in.

Planen var att invadera öarna lite senare än, vad som nu blev fallet, men...

Anledningen till att ockupationen tidigare lades var ett intermezzo med ett antal argentinska skrothandlare på en av de andra öarna som engelsmännen kontrollerade i dessa farvatten, nämligen Sydgeorgien. Plötslig eskalerade denna konflikt så, att Argentina måste sända militär trupp och engelsmännen började se om sitt hus om möjligheterna att ge öarna skydd.

Som sagt var, engelsmännens intresse för Falklandsöarna var svalt, men ändå när det började hetta till, så började man fundera på, om det var möjligt att genomföra en operation så långt hemifrån. Några år tidigare hade man utarbetat en operativ plan för återtagande av Falklandsöarna, men resultatet av den planeringen var, att det inte skulle gå. Nu inträffade konflikten och då finns det rådiga män, som tänker och agerar

En av dem var First Sealord och Marinchefen Sir Henry Leach, som fick klart för sig, vad som skedde. Efter ett kort fundering insåg han, att England måste agera. Så han stegade upp till premiärministern, Margaret Thatcher, en torsdag. Han hittade henne i Parlamentet, men trots uniform och amiralsgaloner fick han snällt vänta, innan han blev insläppt. Kontentan av hans samtal och möte blev, att han lovade att "The Royal Navy will sail on Monday". Ganska omgående fick han mothugg från Flygvapnet och Armén, som sade, att det är inte möjligt och på så kort tid. En lite försvarsgrensstrid blossade upp. Men "Maggie" beslutade att segla och då fick de andra hänga på. Och på måndagen började man flytta styrkor sydvart.

Amiralen Woodward hade med sig sin stridsgrupp, som just genomfört en slutövning i anslutning till Medelhavet och var på väg hem, då han fick order att gira sydvart. "Varför"? "För att återta Falklandsöarna". "Men jag har inga sjökort." "Kommer"! Så med lite omrangering och byte av uppbörder mellan fartyg seglade han sydvart och påbörjade planering att återta Falklandsöarna. Nu fanns det de, som tyckte, att han skulle ha ersatts med en mer driven amiral och en som hade högre grad, men man insåg, att det nog var mindre bra med en sådan förändring.

I samma veva skickade man iväg tre ubåtar sydvart, vilka skulle vara de, som tidigast kom fram till området och som skulle kunna upprätthålla den så småningom upprättade TEZ (200M zon), för någon resurser måste finnas, annars håller inte begreppet.

Samtidigt hemma i England började man rekvirera örlogsfartyg, förrådsfartyg, civila transportfartyg, underhållsfartyg, bogserbåtar m.m. för att kunna embarjera trupp ombord, lasta flygplan på hangarfartygen, lasta underhåll, ja allt och på kort tid.

Det första Woodward gjorde, var att avdela örlogsfartyg och en ubåt till Sydgeorgien. De lyckade lösa sin uppgift, när de kom fram, men det var med nöd och näppe. Hårt väder höll på att omintetgöra landsättning av trupp m.m. Men slutligen, med några robotträffar från helikoptrar mot de argentinska enheterna, blev det vapenstillstånd. På en bild kan man se undertecknandet. Notera argentinaren, som skriver under. Han har en viss beröringspunkt med Sverige. (Fallet Dagmar Hagelin).

Woodward identifierade ett antal stora hot från de argentinska styrkorna, ett hangarfartyg, deras ubåtar, deras flyg och då speciellt de nya Super Etendard med nylevererade Exocet-robot till ett antal av fem. Klarar vi av att fortsätta, om en av dessa robotar slår ut ett av våra hangarfartyg och 50% av våra "flygfält" försvinner? På den sista frågan hade man räkna med att klara sig utan ett hangarfartyg.

När nu krisen börjar, så sätter världssamväldet igång diplomatin för att lösa konflikten på fredlig väg. En av de mest aktiva är den amerikanske utrikesministern Haig, som gör otaliga resor mellan Buenos Aires och London, ofta med nersläende resultat. "Maggie" i London är en ganska hårdhudad premiärminister. Haig kommer vid ett tillfälle med ett förslag, att "så länge vi håller på med fredsmäkling, kan vi väl låta två flaggstänger finnas på Falklandsöarna". Hennes svar är ett krasst nej, en stång räcker.

Det är 8000M mellan England och Falklandsöarna och mitten mellan ligger Ascension, som kommer att bli logistikcentrum för engelsmännen. Det tar tid att förflytta styrkorna. Frågan är, om engelsmännen verkligen

tror, att det skall övergå till krigshändelser, eller om argentinarna kommer att ge upp innan? Är alla införstådda med denna händelseutveckling?

Så när man då 200M från Falklandsöarna, d.v.s. den proklamerade TEZ, vilket då innebär risk/möjligheter till stridskontakter. Och dessa kommer, till lands, till sjöss och i luften.

Så sänks jagaren *Sheffield* av en robot. Det är dock inte explosion av stridsdelen, som sänker fartyget, utan branden som uppstår, då roboten går igenom fartyget. Alldeles för många moderna brandfarliga material, som fartyget byggts av, antänds. Att man inte "upptäckte" roboten i tid, kan till dels förklaras med, att alla försvarssystem ombord var anpassade och uppbyggda mot ett WP-hot och nu kom roboten från ett "NATO-system". Rorofartyget *Atlantic Conveyor* var nästa fartyg att sänkas. Detta fartyg hade ett antal helikoptrar ombord och påföljden av detta blev, att marktrupperna efter landstigningen fick gå över Falklandsöarna i stället för att flygas över. Det tredje fartyget, som träffades av en robot, var jagaren *HMS Glamorgan*, som efter genomförd kustbeskjutning skulle lämna området och man tyckte, att man kunde gena lite och gå ner i stridsberedskap. Då träffades hon av en robot, som hade satts upp som kustrobot på Falklandsöarna. Fartyget klarade sig, men det blev ond bråd död ombord.

En händelse, som ändrade krigets utgång, var ubåten *HMS Conqueror* sänkning av kryssaren *Belgrano*. Det finns synpunkter på detta, då sänkningen skedde utanför den proklamerade zonen, men som engelsmännen konstaterade, så skulle ju fartyget plötsligt kunna girat och kommit in i zonen och då utgöra ett hot. Så det var bäst att passa på, när rätt målläge uppstod. En annan syn på detta är, att under krig finns det inga zoner till sjöss och därmed är vardera sidans mål legala.

Så kom ögonblicket för landstigning, en högriskoperation som skedde på ett avstånd, så att argentinskt flyg skulle kunna sättas in. Så blev det, men man inriktade sig mest på de engelska örlogsfartygen istället för de stora trupptransportfartygen, "sitting ducks". Landstigningen gick bra. Ett antal örlogsfartyg sänktes mest med bomber. En lång och mödosam förflyttning över Falklandsöarna skedde, innan de första trupperna kunde ta sig in i Port Stanley, där fredsförhandlingar inleddes och fördrag underskrevs.

Då är frågan, råder lugn och ro idag? Falklandsborna har genomfört en folkomröstning om, vem man vill tillhöra. Storbritannien blev svaret. The Royal Navy har omprövat sina uppgifter såtillvida, att man numera har fartyg i området. Argentina har dock inte släppt tanken på att återigen återfå The Maldiverna.

Så var då denna stora operation till ända. Det förtjänar dock att påminnas och inte glömmas, underhållsoperationerna, som genomfördes för att få det hela att lyckas. Närmsta bas var 4000 M från operationsområdet. Ett stort antal underhållsfartyg såg till, att det fanns olja, ammunition, mat och dryck, Fartyg genomförde

reparationer fritt till sjöss m.m. Tänk bara att bunkra fritt till sjöss, dag som natt och under ubåtshot. Det innebar att ligga 60 meter från bunkerfartyget och genomföra sicksackning. Detta ställer krav på gott sjömanskap.

Slutet blev, att den engelska flaggan fortfarande var på Falklandsöarna. Segern kom att kosta nära 1000 stupade (cirka 700 från Argentina och strax under 300 briter). Sju större fartyg sänktes och ytterligare några blev mer eller mindre skadade och omkring 100 flygplan och helikoptrar gick förlorade.

Några erfarenheter, som påverkade resultatet, var, att engelsmännens vapensystem var utvecklade mot WP och inte mot NATO-system. Ubåtarna hade sambandsproblem, då alla radiosystem var riktade mot norra halvklotet och WP och inte söderut. Att ha med pressfolk var inte alltid rätt. Det upplevde inte minst förbandschefen märkligt, när han via BBC lyssnade på utsändning av hela hans stridsplan. Vapensystemens uppbyggnad brast, då det visade sig, att de inte alltid tålde saltvatten och påverkades av detta under lång tid. Vid ett antal tillfällen klickade avfyrningar p.g.a. av saltvattenbeläggningar. Och många fler slutsatser har säkert engelsmän och övriga nationer dragit av händelserna.

Händelserna och skeende under Falklandskriget kom även att påverka den svenska flottan. Man passade på att dra erfarenheter och det påbörjades en utveckling av nytt uniformssystem. M/80 byttes ut 1993 "endast" tretton år gammalt. Jämför med arméns M/59, som blev 31 år.

Utvecklingen av smygteknik drevs på liksom planen på förstärkt luftskydd på korvetter typ Göteborg. Skyddstjänsten ombord utvecklades mot bakgrund av robotinsatsernas resultat.

Det finns många böcker skrivna i detta ämne, premiärminister Margaret Thatcher memoarer, admiral Sandy Woodwards memoarer, där vi får möta hans tankar och hans samtal med primärministern och det engelska högkvarteret. En annan bok är Chris Craigs "Eldunderstöd", där vi får en inblick i ett örlogsfartyg och en fartygschefs tankar gentemot sin förbandschef. Boken "Ordeal by exocet" handlar om *HMS Glamorgan* och här får vi komma längre in i ett örlogsfartyg och se vad som händer i strid och vid robotträff. Max Hasting och Simon Jenkins, två civila krigsreportrar som följer hela operationen, beskriver händelserna i boken "Slaget om Falklandsöarna". Och så finns det många, många fler böcker att läsa.

Vi får väl se, när "Slaget om Falklandsöarna" slutar, om det någonsin gör det.

Rolf Edwardson

*Upplev vårt grannland Lettland!
Res med oss från Nynäshamn.*

Stena Line

Minnen från tiden i flottan

I mitten av juni 1961 for jag med tåg till flottans örlogsbas i Karlskrona för att börja en 15 månader lång värnpliktsutbildning med inriktning ubåtsjakt.

Liksom de flesta andra nyinryckta inkvarterades jag i kasern Sparre. Under de två första veckorna rådde utgångsförbud. Vi skulle till en början lära oss, hur man uppför sig i uniform. Juliveckorna i Karlskrona var detta år särskilt soliga och varma. På den stora grusplanen mellan logementkasernen, kokhuset, gymnastiksalen och portvaktsbyggnaden exacerades det. Orderropen skallade, dammet virvlade och svetten lackade.

Jag minns en episod från de första dagarna. Vi hade varit nere i förrådet i kokhusets källare och kvitterat ut vår utrustning bestående av kläder, skor och kängor, som vi packade i svarta smärtingsäckar. En sådan säck vägde kanske tjugofem kilo. När jag kommit upp på logementet och börjat lägga in mina persedlar i plåtskåpet hörde jag skrattsalvor från fönsterraden mot gården. Där nere kom en yngling stapplande baklänges, dragandes sin säck efter sig i gruset. Jag tyckte synd om honom och kilade ned för trapporna och tog hans säck på axeln. På vägen upp småsprang han bredvid mig och sa: "När jag steg på tåget i Göteborg, sa pappa att i det militära måste man passa sig, för där är det alla mot alla, som gäller". Till min lättnad möttes vi bara av vänliga kommentarer på logementet. En av busarna tyckte, att jag borde ha satt den lille göteborgaren på den andra axeln, så att han inte hade behövt gå upp för trapporna alldeles själv. Den kvällen var stämningen på luckan hög. Vi låg i våra sängar och berättade historier till långt in på natten. Några dagar senare blev lille Karl hemförlovad. Han hade antagligen befunnits vara klen inte bara i armarna.

Jag minns att jag längtade hem. Omställningen från den sorglösa tiden med studentskivor och flickvän hemma i Uddevalla till det nya livet som beväring bland tusen andra på kaserngården i Karlskrona var inte helt lätt. En söndagsförmiddag låg jag i min slaf och vilade. Rätt som det var tyckte jag mig klart och tydligt höra en röst i logementets högtalare som meddelade, att "Sjuttiofyra Svedung har telefon i vakten". Jag flög förstas upp, störtade utför trapporna och rusade över gården och anmälde mig i vakten, där man till min besvikelse bedyrade, att ingen hade ringt och ingen hade sökt mig via högtalarsystemet.

Det kan ha varit samma söndag, som vi, som inte fått resa hem på permission, kom på iden att skoja med den störste busen, som var hemma i Göteborg över helgen. Vi bytte plats på hans och sänggrannens plåtskåp och såg fram mot reaktionen, då han märkte, att nyckeln inte passade i skåplåset. Skämtet blev lustigare, än vad

vi hade tänkt oss. Vi låg i våra sängar och såg med spänd förväntan på, när busen letade i sina fickor efter nyckeln. Strax konstaterade han emellertid, att han hade glömt den hemma och brummade förargad iväg ner till vakten för att hämta en bågfil. Att såga

upp låset tog honom säkert en halvtimme. När han sedan insåg att han hade öppnat fel skåp, lät han förstå, att den skyldige till skåpflytten skulle få plikta med livet. Någon, som tidigt hade insett, hur det hela skulle sluta, hade under tiden varit nere i vakten och hämtat en bultsax med vars hjälp rätt skåp snabbt kunde öppnas. Busen fortsatte emellertid att kasta svarta ögon på oss under flera dagar.

Att med tiden få gå ut en sväng i staden på kvällarna var en befrielse. Uppe vid torget låg ett Örlogshem. På hemmets andra våning fanns ett andaktsrum. Där rådde stor stillhet och dit sökte jag mig för att försöka bli tillfreds med tanken på, att drygt fyra hundra dagar återstod till muck.

En kväll anordnades dans i en lokal på stan. Vi var säkert ett par hundra blåkragar, som hade lockats dit men tyvärr bara ett dussin flickor. Efter ett tag lyckades jag ändå fånga in och bjuda upp en av dem. När vi hade dansat en stund sa hon på bred karlskronitiska: "Hu så varmt här e och jau e alldeles switt. Tjen sjelv", varvid hon lyfte den ena armen. Då tackade jag för dansen och trängde mig skyndsamt ut i friska luften

Någon gång i mitten av augusti bar det av till Berga Örlogsskolor. Jag minns särskilt den intensiva doften av varm och torr barrskogsmark, när vi steg av bussen. Vårt nya hem blev logementet Balder.

De följande veckorna ägnades åt teori och praktik på ubåtsjaktskolan. Vi fick bekanta oss med utrustning för hydrofonavlyssning och undervattenssignaler. Vi fick lära oss att känna igen ljuden från olika fartygsmotorer och jag kan ännu i drömmen, ett drygt halvsekel senare, höra hydrofonsignalens pling och vakna med ett ryck vid ett plötsligt eko.

Höstveckorna 1961 på Berga är i ljuset minne bevarade, särskilt bussutflykterna om kvällarna in till Stockholms nöjesliv.

Sjökommenderingen började med att vi fördelades på ubåtsjaktflottiljens fartyg, som bestod av fregatterna *Magne* och *Munin* samt jagarna *Malmö* och *Öland*. Vår

Dag Svedung

hemmahamn var Nya Varvet i Göteborg, men vi övade och patrullerade längs hela svenska kusten.

Från tiden ombord, det vill säga från hösten 1961 till hösten 1962, har jag några minnen, som återges här i en icke kronologisk ordning :

Vi hade varit på nattövning ute på Skagerack med *HMS Malmö* och var på väg söderut längs Bohuskusten med destination Lysekil, dit vi hade anmält vår ankomst till klockan åtta på morgonen. För att inte komma in för tidigt gick vi med bara några få knops fart i en grov medsjö, vilket fick till följd, att fartyget då och då satte akterskeppet under vatten. Jag stod vakt i det aktra kanontornet och såg solen gå upp över Skaftö. Plötsligt såg jag också kocken komma vinglande längs gångbordet i sina träskor. Jag förstod, att han var på väg till sitt förråd beläget under en manlucka längst akter ut. Jag ropade till honom att se upp, eftersom dyningen rullade ikapp oss och att akterskeppet då och då sköljdes över. Efter att ha stått och spanat en stund hastade han över däck, öppnade manluckan och försvann ner i förrådet. Det slog mig, att returen kunde bli knepigare. Och mycket riktigt. Just när kocken hade kommit upp på däck med ett dussin Skogaholmslimpor på armen och böjt sig ner för att stänga luckan, så vräkte sjön in. Själv spolades han turligt nog in under babords sjunkbombfällare, varifrån han snart kunde krypa fram och sätta sig i säkerhet, men limporna hade gått förlorade.

På eftermiddagen påföljande dag skulle vi provspränga en stridsladdad sjunkbomb. Det sades, att motivet var att kontrollera, att fartygets instrument och armaturer inte slogs ut av stötvågen från explosionen. Det visade sig, att skeppet höll och att all utrustning fortsatte att fungera. Bedövad fisk i stora mängder flöt upp runt detonationsplatsen. En fiskare med en stor öppen snipa hade råkat gå förbi, just som det small. Det roade oss att se hur han, med en krok på skaft, raskt håvade in den ena jättetorsken efter den andra. När han slutligen satte kurs på Lysekil, så stod han till knäna i fisk och skulle säkert komma att göra en fin affär i fiskhamnen.

En tragikomisk händelse utspelade sig på luciamorgonen, när vi låg vid kaj på Nya Varvet. Vi hade beslutat, att vi skulle lussa för officerarna. En av oss med särskilt sköna anletsdrag försågs med ett långt gult hår i form av en härva av blånor (linoljeindränkt garn avsett för rendragning av kanonrör). "Håret" bands omsorgsfullt fast runt lucians hjässa och under hakan. Dessutom försågs hen med ett stearinljus. En av grabbarna i maskin hade gitarr och en kraftfull sångröst. En annan gosse bar en bricka med lussekatter och själv gick jag sist i tåget bärande på en plåtkanna med kaffe. Det lät riktigt vackert, när vi skred nedför lejdaren till officershytterna. Första anhalten var förste officerens hytt. Av ett ödets nyck hade ett element sprungit läck under natten. Därför stod det en halv fot vatten på durken. Troligen ville vår Lucia se extra vän ut och sänkte sin panna mot stearinljuset men då tog blånorna eld och de brann som krut. 1.o tog skydd under sin filt och vi kastade

bullarna och kaffet upp till honom i kojen samt drog omkull den brinnande lucian och tryckte ner hennes huvud i vattnet på durken. En av fänrikarna hade vaknat av allt ståhej och känt brandrök. Med en tub kolsyresnö angrep han de rykande resterna av luciahåret, som hamnat i gunrumsgången. Lucian blev illa bränd i ansiktet och fick tillbringa flera veckor på Sahlgrenska sjukhuset.

En annan kusligt händelse utspelade sig en söndagsförmiddag, då flottiljen låg i Stockholm. Fregatterna *Munin* och *Magne* låg vid brobänken på Skeppsholmens ostsida och en av landskapsjagarna låg på Wasavarvssidan med stäven mot Strandvägen. När jagaren hade lättat och skulle gå fick den hjälp att vända av en mindre bogserbåt. Plötsligt lade sig bogserbåten tvärs och släpade med ett stycke, innan den skar ned och försvann. En barkass lade genast ut från Skeppsholmskajen och kunde bärga den besättningsman, som efter några sekunder dök upp i luftkoket från haveristen. Bogserbåtens maskinist lyckades inte ta sig ut, utan omkom.

Under försommaren låg vi ute på Hanöbukten och övade ubåtsjakt. Det var en solig och vindstilla dag. Längs horisonten i söder kunde man se en rad fiskebåtar, som låg och trålade. Plötsligt upptäckte vi, att en av fiskebåtarna i god fart kom åkande baklänges i riktning mot oss. Först när den närmade sig vår långsida lade fiskebåtsskepparen loss trålen. Vi droppade ett par knallskott och vår ubåt kom upp med trålen, som hade fastnat i rodet. Fiskeredskapet återbördades genast till ågaren.

Det var kanske inte samma dag men säkert under samma övningsperiod, som vi hade jagat rätt på vår ubåt och fällt en övningsladdning över honom och vändade på, att han skulle svara med att skicka upp en rökgranat för att markera sin position. Till vår förvåning kom ubåten upp i brant vinkel. En däckslucka slogs upp och i en tjock vit rök kravlade ett gäng hostande ubåtsmatroser ut på däck. Vi förstod, att rökgranaten hade råkat brisera inne i ubåten.

En senare övning bestod i, att jagarflottiljen skulle övnings-skjuta mot ett utranterat marint fartyg, som hade bogserats ut på öppet vatten söder om Karlskrona. Vi låg någon distansminut off side med fregatten *Munin* beredda att undsätta och försöka reparera målfartyget efter beskjutningen. Jag minns den mäktiga synen, då de tre landskapsjagarna dök upp över horisonten i väster. Mynningsflammorna följdes av ett dovt muller och målfartyget översköldes av vattenkaskader. Vår uppgift var att snabbt borda det beskjutna fartyget som på fransidan såg ganska oskadat ut. Från oss gick en grupp timmermän över med tätningsmaterial, verktyg och pumpar. De försvann ner i målfartygets inre men kom strax upp igen. Målfartyget hade befunnits vara helt perforerat på beskjutningssidan och det knakade redan betänkligt i förtöjningsvajerarna, som höll oss samman. Vi fick därför bråttom att lägga loss och en stund senare gick målfartyget mot botten med aktern före. Hon tör-

nade emot och blev stående med ett stycke av förskeppet över vattenytan. Just förskeppet var oskadat så hon blev hängande på en luftkudde. Efter en stunds väntan beslöt man att punktera skrovet med en luftvärnskanonsalva och med ett väsande försvann därefter det sista av fartyget. Vraket lär ligga där ännu.

Under några vackra sommandagar genomförde ubåtsjaktflottiljen ett besök i Flensburgs hamn, som hyser en marinbas liknande Karlskronas. Vi mottogs med mässingsorkester och vajande fanor. Jag var nära att ställa till med en olycka i samband med tilläggningen. Jag befann mig på fördäck med min kastlina, som i ändan var försedd med en läderpåse fylld med blyhagel. Kajen var full av tyska sjömän. Orolig för att misslyckas med mitt kast tog jag i för kung och fosterland. Blypåsen for vågrätt mot land och träffade mösskärmen på en befälserson. Denne knäade till lite och skärmmössan hamnade bak och fram, men någon blodvite uppstod inte.

Mitt kvarter hade vakten under den första eftermiddagen i Flensburg. Jag tilldelades uppgiften att vara militärpolis och fick slå mig ner i baksätet på en nerkabbad, kamouflagefärgad volkswagenbubbla. I framsätena satt mina tyska kollegor. Bredvid mig stod två musergevärs (!). Militärpolisekipaget rullade upp och ned för huvudgatan i staden centrum. Rätt som det var, upptäckte vi en folksamling och en spårvagn, som stod stilla och signalerade ihärdigt. Jag kunde skönja en ljus kalufs på marken framför vagnen. Det visade sig att det var en av våra gossar, som hade lagt sig på rygg tvärs över spårvagnsspåret. Han hade tagit av sig skorna och ställt dem bredvid sig. Senare berättade han för mig, att han hade kommit gående längs gatan på bästa humör, kanske något berusad. Då fick han ögonen på en liten gumma, som var så förtvivlat lik hans kära farmor hemma i Vejern, att han var tvungen att krama om henne och ta en svängom med henne på trottoaren. Gumman hade blivit rädd och arg och skrikit hemska saker, som det lät. Då hade vår gosse tappat lusten att leva och lagt sig på spårvagnsspåret.

Låt mig sluta med en solskenshistoria. Vi låg på Nya varvet och det skulle bli familjedag, det vill säga besättnings anhängare var välkomna på besök ombord. Jag tror inte, att någon av de värnpliktiga hade kommit sig för att bjuda in någon anhörig, men vi städade massen pliktskyldigast och putsade upp oss hjälpligt. När vi höll på som bäst, kom vår idol högbåtsman Dahlqvist, Dallas kallad, ner i massen och äskade tystnad och sa: "Grabbar, min dotter kommer på besök idag. Till lunchen lämnar jag henne här hos er. Jag litar på, att ni tar väl hand om henne" och så gick han. Någon timma senare kom en helt bedårande ung blondin i ljus, klockad sommarklänning svävande ned för lejdaren till massen. Vi satt där helt mållösa. Med ett bländande leende sa hon: "Pappa säger att ni är jättetrevliga allihop och att ni har lovat att bjuda mig på lunch". Allt grovt språk, alla tråkiga maner var plötsligt som bortblåsta. Jag öns-

kar att jag kunde förmedla den något rörande scenen, då lilla fröken Dahlqvist blev serverad, uppassad och artigt konverserad av tjugo förhårdade sjöbusar i fregatten *Munins* manskapsmäss.

Den 12 oktober 1962 hade vi fullgjort vår värnplikt och kunde mönstra av och ta spårvagnen in till stan och samlas på restaurang Pustervikskällaren för en sista sejd och många ryggdunkar.

Västerås den 5 april 2017

Dag Svedung
(dag@svedung.se)

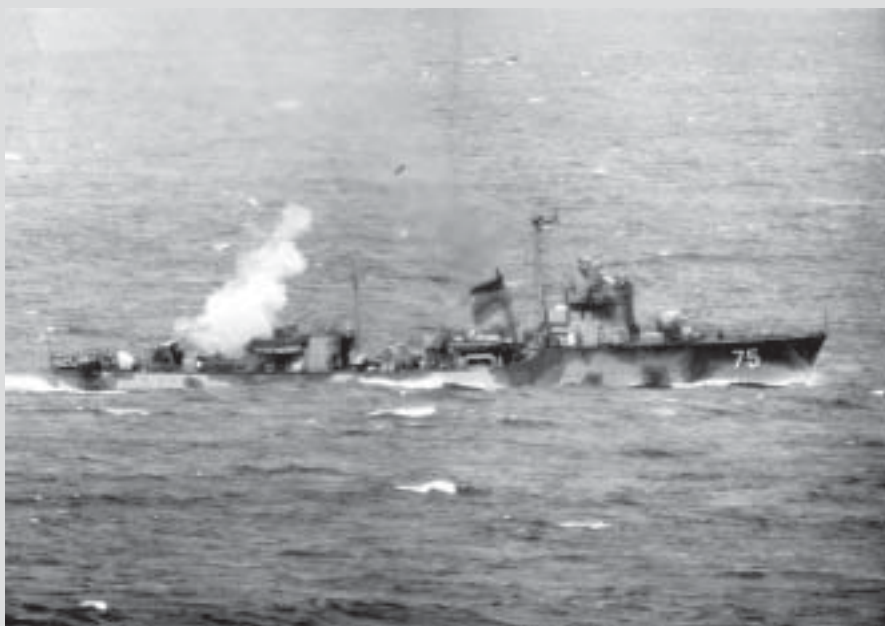
Jagaren Malmös kölvatten vid maxfart på Rivöfjorden (44 knop?)

Vårt ubåtsjaktövningsobjekt

Jagaren Malmö vid utrustningskajen i Karlskrona hösten 1961

HMS Munin

Författaren

Högbåtsman Dahlkvist (Dallas)

*Korpral Lars Uno
Andreasson i
Munins ubåtsjakt-
central*

HMS Öland

*Ubåtschefen fänrik Rodhe på gångbordet
ombord på Munin våren 1962*

KORSORD

Denna gång gynnade Fru Fortuna följande:
Bo Petersson, Kolmården
Jörgen Johansson, Karlskrona
och jag delar som vanligt ut föremål ur Jonny Ekdahls
produktion.
GRATTIS!

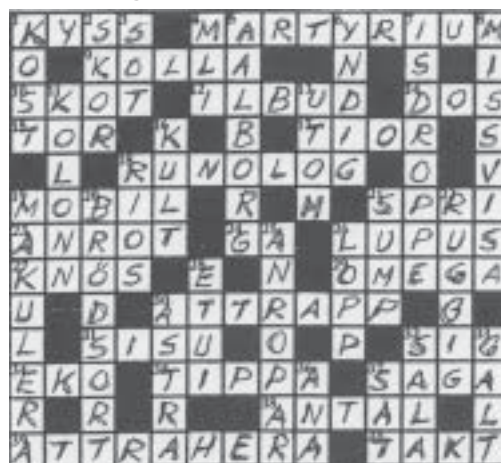
Nu är det dags för korsord nr 3-2017. Lösningar till
detta korsord ska vara insänt senast den 1 november
till

Redaktören Flottans Män

Författarevägen 9

371 63 LYCKEBY

Lösning Korsord 2 2017

Vågräta ord

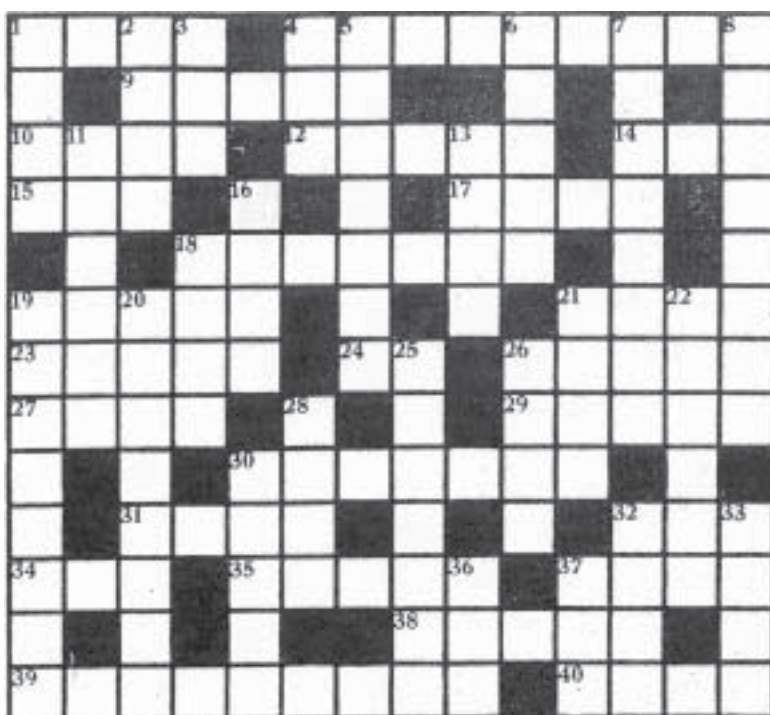
1. Hastig rörelse	16. Liten ask
4. Åtfölja	18. Rytmska blodstötter
9. Inte tänkbar	19. Befattningshavare
10. Då dog Gustav I Vasa	20. Sista dansen
12. Slå till riddare	21. Lövdunge
14. Författarinnan Martinsson	22. Svider i ögonen
15. Seniororganisation	25. Samkänsla
17. Enstaka	26. Vandringsätt
18. Tvist. Pennfejd	28. Bred yxa
19. Ljus i strandgräs	30. Utträde
21. Tro på någon	32. Turkiskt mynt
23. Tecken för intet	33. Försmå
24. Kadaver	36. Bakverk
26. Beklagligtvis	37. Bärnsten
27. Njutes prisvis	
29. Gräma sig	
30. Kunganamn	
31. Blomma	
32. Tu	
34. Jacob Isakssons fru	
35. Listverk	
37. Störta ned	
38. Marscherar	
39. Lydnad i leden	
40. Sierska	

Jonny Ekdahls Knåp och Knepp

Lodräta ord

1. Häst
2. Ensam
3. Hund
4. Anhöll
5. Uppfostra
6. Uselt brännvin
7. Uppfordran
8. Baldersbål
11. Lätt ryttare
13. Kan vind vara

Lokalföreningarna informerar

Region Mitt

Norrköping

Sista lördagen i april samlades ett arbetslag för att utföra diverse vårsysslor, i det som håller på att bli en ny, om än lite mindre marinpark. I dagens arbetsuppgifter ingick dessutom injustering av de utställningsobjekt, som medförts från den tidigare parken och gjutning av fundament till de båda flaggstängerna. Grönast fingrar stod som vanligt att finna hos Evert Elgefjord och Rolf Carlsson.

Ordförande Robert Hillgren var en av tre från föreningen, som deltog i Riksstämman i Göteborg/Kiel och till värdföreningen har han enbart lovord att säga, om de mycket trevliga och välordnade arrangemangen.

Vid måltidsträffen den 17 maj berättade läkaren Hans Almqvist om A. E. Nordenskiöld's strapatsrika upptäcktsfärd med fartyget *Vega*, genom isen i Nordostpassagen 1878-1880. Med besättning och vetenskapsmän uppgick expeditionens totala bemanning till 30 personer.

För bedriften blev Nordenskiöld av kung Oscar II upphöjd till friherre och fartygets befälhavare blev adlad till "Palander af Vega". Föreläsaren, som själv är frände till expeditionens skeppsläkare, baserade en stor del av sitt föredrag på citat från en annan besättningsmans dagboksanteckningar, riktade till hustrun hemma i Sverige.

Föreningens information i FM nr 2, handlade bland annat om berömvärda insatser i samband med flytten till nya lokaler. Här var ingen namngiven, men senare valde dock styrelsen att framhålla ett antal personer, som de anser ha utfört mest värdefulla gärningar i sammanhanget.

Dessa inbjöds den 24 maj till en "taklagsfest" ute på Brävalla och av de cirka 30 utvalda (inkl. styrelsen), var det ett 20-tal som slöt upp till en härligt varm vårväll med god mat och trivsamt umgänge. F13 Kamratförening är närmaste grannar och nu avslutades kvällen med en intressant visning av deras nyinvidga flygvapenmuseum på andra sidan gatan.

Att det nya hemvistet enligt framlagt förslag skall benämnas "Marinstugan", fastslogs vid styrelsemöte den 29 maj och detta trots, att föreningen för närvarande

inte disponerar hela byggnaden. I avvaktan på officiell invigning av de nya lokalerna, bestämdes vid ett senare möte, att det den 19 september skall anordnas en "vi är på plats"-bjudning med förbrödringsmingel mellan föreningen, dess grannar och några av övriga intressenter och välgörare.

Till Marinstugans första Grabbkväll den 7 juni, infann sig ett 30-tal kamrater och den strävåriga taxen Bosse, för att bland annat ta del av grillkockarnas väldoftande alster, som tillsammans med potatissallad och lite grönt utgjorde kvällens delikata sammarmåltid.

Från att ha varit blåsig och regnigt, hade vädret nu klarnat upp till att bli en ganska solig försommarskväll. Ett mörkt moln och lite regn dök dock lägligt upp för att skrämman in de optimister, som tänkt avnjuta sin grilltallrik ute i det fria. Här kan man blicka ut över det fält, som under några sommarkvarter blir förvandlat till ett myllrande och högljutt festivalområde.

Med detta sänder vi en hälsning från Östergötland och önskar att vi alla får njuta av en angenäm höst.

Bosse Petersson

Parkens dekorationer.

Förfriskningar som upptakt på taklagsfesten.

Södertälje

Vi genomförde traditionsenligt vår "Sillfrukost" (som långsamt har glidit till lunchtid) lördagen före midsommar den 17 juni.

Långbord med sill och tillbehör men bäst av allt en genuint god stämning bland de 35 deltagarna.

Veckan efter var det dags för det likaså traditionsenliga midsommarfirandet i dagarna två.

En viktig del i detta är ju midsommarstången.

Vi gör allt från början som ett gemensamt projekt: plockar blommorna, hugger björkbuskar, klär stången och reser den.

På midsommardagen genomfördes också vår årligen återkommande femkamp, som i år vanns av Christer och Katrin Norman, herrklassen respektive damklassen. Barnklassen vanns av Isabella Kolm.

Midsommarfirandet var väl besökt, alla stugorna var uthyrda (t.o.m. så väl, att två personer sov i klubbstugan). Till detta kom sedan en fullsatt hamn med 16 båtar.

Lennart Persson

Midsommarstången klar att resas

Sillfrukost på Notholmen

Region Syd

Karlshamn

Ja, så har det mesta av sommaren varit och det har hänt en hel del i vår förening. Ni vet alla, att vi har ett stort hus att hålla i ordning och det har målats och fejats på alla sätt. Dessutom har en del dörrar bytts ut och i höst måste vi ordna, så att alla toaletter blir renoverade. Utanför huset har rabatter och grusgångar rensats och krattats av vänner och medlemmar. Det gäller att hålla vårt fina föreningshus i gott skick hela tiden.

Under maj månad så hade vi besök av FM Malmös ordförande Hans Carlsson, som höll ett mycket intressant föredrag om Flottans historia under sin egen verksamhetstid i flottan. Vi hade också en liten grillkväll i samma månad.

Nationaldagen den 6 juni är en viktig händelse för oss i FM Karlshamn. Olika föreningar marscherar då från torget med musikkår till Rosengården, en park i staden nära Flottans Mäns hus. Efter ceremonin träffas vi och grillar tillsammans vid vårt föreningshus. Detta är ett uppskattat eftermöte av alla, som deltar.

Under julveckan nummer 29 så är det Östersjöfestival och då är det en tradition att kappsegla med Blekingekor. Denna tävling kallas populärt för "Ärtsoppeseg-

Grillfest i kylslagen maj

lingen." Det kallas så, därför att Flottans Män bjuder alla besättningar på Ärtsoppa, tillagat efter Flottans recept och med varm punsch.

Sewe Lindberg och Rolf Pärnhem med fruar besökte Växjö och firade deras 70-årsjubileum. Vår förening överlämnade en Karlshamns stadsvapensköld, som vi hoppas skall pryda deras FM lokal. Vi tackar våra kamrater i Växjö för en underbar dag med god mat, trevlig musik och härligt kamratskap. Tack för all gästfrihet.

Nu ser vi fram emot en aktiv höst.

Styrelsen i Karlshamn.

Klart för avmarsch på Nationaldagen

Karlskrona

Året 2017 inleddes med medlemsmöte den 19 januari. Ordföranden meddelade, att föreningen även 2016 utdelat bokpremie vid Specialistofficersexamen den 15 december. En ny medlem, Sten Paulsson, hälsades välkommen och erhöll sin medlemsnål.

Därefter fortsatte programmet med att Göran Löfgren, Hans Pettersson och Sven-Otto Ullnér höll föredrag om vår tyska vänförening MK Peenemünde. Göran inledde med att berätta, att föreningen firade 25-årsjubileum den 22 juni 2016. Hans berättade om de många möten föreningarna emellan haft och Sven-Otto gav en historisk tillbakablick och visade bilder från ön Usedom.

Vid medlemsmötet den 23 februari kunde ordföranden hälsa ett 50-tal medlemmar välkomna till kvällens aktiviteter. Tre medlemmar erhöll sin medlemsnål. Det var Olle Hjorth, Mats-Peder Robertsson och Tommy Johansson.

Kvällens underhållare var Anders Abrahamsson, som visade ett antal äldre filmer med anknytning till Karlskrona och Mari-

nen, bl. a. Prins Wilhelms film - Kring en örlogsstad och Lövmärknaden 1938. Anders Abrahamssons filmföreläsning blev mycket uppskattad.

Årsmöte hölls de 23 mars. Mötet inleddes med högtidlig parentation för avlidna kamrater. Dessa var Stig Skottén, Claes Wallgren, Nils-Olof Andreasson och Henrik Forssell. Verksamhetsberättelsen och ekonomiska redovisningen godkändes av årsmötet. Arne Askeröth hade begärt att få lämna styrelsen efter 14 år som sekreterare och avtackades av ordföranden. Till ny ordinarie ledamot valdes Stellan Andersson och till ny ersättare Lars Saager.

Efter genomförda val och konstituering består styrelsen av Göran Löfgren, ordförande, Göran Kullving, vice ordförande, Stellan Andersson, sekreterare, Bo-Inge Andersson, kassör, Lennart Håkansson, intendent, Hans Pettersson, ledamot. Ersättare är Per Nejdefelt och Lars Saager.

Föreningens veterantecken, efter 18 års medlemskap, tilldelades Hans Pettersson och Stig Nilsson. Ej närvarande var Percy Svensson, Nils Ekander och Lars-Erik An-

dersson. Efter årsmötet bjöds deltagarna på förfriskning och därefter en tre-rätters meny.

Vid medlemsmötet den 20 april hälsade ordföranden välkommen till ölprovning. Göran Jephson Trantorps Gård berättade om Tyska Bryggargårdens tillkomst och den fantastiska utvecklingen som sträckte sig från starten 1693 fram till definitiva avslutningen 1973.

Göran Jephson hade fem olika ölsorter, vilka vi fick avsmaka och njuta av. Dessa var: Karlskrona Pilsner, Karlskrona Lager, Jarramas, Nättraby Porter och Jul-Öl. Provningen blev en verklig succé. Varje sort fann sina beundrare och diskussionen och frågorna runt borden var mycket livliga. Efter ölprovningen serverades lunch med kroppkakor, dessert och kaffe.

Den 11 maj var det städ dag och ett femtontal kamrater mötte upp för att putsa upp och göra våra lokaler fräscha inför kommande verksamhet. Klubbmästaren belönade oss med en välsmakande måltid efter fullgjort arbete.

Den 16 maj hade vi vår traditionella vår-

resa med ett 45-tal deltagare. Efter förmiddagskaffe på Brösarps Gästgiveri fortsatte resan till Simrishamn med rundvandring på Nordic Sea Winery med efterföljande vinprovning, vilken avslutades med lunch. Under hemresan besöktes Kåseberga med Ale stenar och Gröna Butiken i Orelund. Reseledarna Hans Pettersson och Göran Kullving tackades med kraftiga applåder.

Med en from förhoppning att våra medlemmar gör sig förtjänta av det arbete styrelsen lägger ner för föreningen genom att besöka höstens sammankomster. Med vänlig hälsning till alla FM-kamrater

Hans Pettersson.

Vinresa Österlen

Ölprovning

Malmö

Sedan förra numret har vi bara haft ett månadsmöte. Det var den 29 maj då vi fick ett oförglömligt besök av Christer Warfvinge från FM Västervik.

Christer höll en enmansföreläsning om Båtsman Johan Oskar Humbla, som levde ett långt och spännande liv i Västervikstrakten mellan 1861 och 1950, trots att hans mor tidigt lämnat honom till en änglamakerska. Han var bl.a. med på ångfregatten *HMS Vanadis* världsomsegling 1883–1885. Under hela resan skrev han en detaljerad dagbok, som finns utgiven i bokform. Det är bl.a. från denna dagbok som Christer hämtat material till sin föreläsning. Den innehåller även en sjömanssång i 87 verser, så vi fick även höra Christer sjunga flera gånger.

Det blev verkligen en tidsresa bakåt i tiden som trollband oss alla i lokalen. Christer hade inga hjälpmedel förutom sig själv, klädd i sjömanskläder. Men han framförde detta som en fullfjädrad skådespelare och vi blev alla hänfödda och levde oss in i Humblas liv.

Jag minns att jag hade nära till tårar, när vi först fick höra, att han tvingats åka iväg med *Vanadis* från Karlskrona utan kunna meddela sin nyblivna hustru, som bodde i båtmanstorpets utanför Västervik. Han skrev ett brev, innan de gav sig av, som en kamrat skull posta till hustrun, men det gjorde han aldrig. Och när han efter mer än två år äntligen kom hem till torpet och återsåg sin hustru, då svimmade hon. Hon trodde så klart, att han var död! Det var mycket rörande.

Ett jättestort tack till Dig Christer för denna upplevelse! Vi tackade förstås på sedvanligt sätt. Jag föreslår att Christer framför denna enmansföreläsning på nästa Rikssårsmöte eller åker runt till alla lokalföreningar! Alla vi inom FM måste få uppleva det!

Efter Christers framförande berättade Hans Carlsson lite om *Vanadis* och visade bilder. Hon var ett vackert fartyg, som även gjorde flera utlandsresor. Läs gärna lite mer om dessa och jordenrunt-resan 1883–1885 på lista över alla utlandsresor, som gjorts av svenska örlogsfartyg mellan 1784 och 2005.

www.alvsnabben.se/alla_langresor.htm.

HMS *Vanadis* var det fjärde fartyg, som gick igenom den nybyggda Suezkanalen 1869 som svensk representant och hon togs ur tjänst 1893. Hon slutade dock inte sina dagar förrän 1945 och då hade hon även varit logementsfartyg under flera år.

Fragata A.R.A. Libertad besökte Malmö hamn

Mellan 14 och 17 juli besöktes Malmö hamn av Argentinas stora segelfartyg *A.R.A. Libertad*.

Hon är ute på en sex månaders lång resa runt om i världen och Malmö är enda hamn, som besöks i Sverige. Fartyget används för utbildning inom deras flotta och som ambassadör för Argentina.

Det är en mycket vacker, välskött och imponerande 104 meter lång fullriggare, som hade allmän visning under både lördagen och söndagen och besöktes av många människor.

Via Jan Tornerhjelm fick vi dessutom erbjudande att komma med på deras avskedsparty på söndagen. Vi var tre från oss i FM Malmö, som glatt anmälde oss och kom i sällskap med en "spouse", som det stod i anmälan, att man kunde ta med.

Det blev en oförglömlig upplevelse. Redan vid landgången hälsades vi välkomna av besättningen och officerarna ombord.

Fartygets huvuddäck fylldes av över 100 mer eller mindre dekorerade gäster med

Tidningsurklipp från bildandet den 2 april 1937.

Christer Warfvinge

sina respektive (spouse). Där var även många civila argentinare, som bor i Sverige och en hel del av våra egna aktiva flottister. Vi träffade även ett gäng från FM Ängelholm. Det serverades mat och dryck i mängder och vi lät oss väl smaka.

Vi fick även uppleva en tangouppvisning med levande musik. Osökt kom man att tänka på Fritiof och Carmencita, *Samborombom en liten by förutan gata...*

Vid lunchtid på måndagen lämnade hon Malmö hamn. Det lär nog aldrig upprepas, att vi får ett sådant ståtligt och vackert skepp från Sydamerika på besök här!

Vi måste även nämna, att vi i FM Malmö fyller 80 år 2017. Med tanke på att fira med en hejdundrande fest i Malmö lördagen den 9 september!

Västervik

I slutet av maj gjorde åtta medlemmar från LOF Västervik en dagsresa till Karlskrona. Syftet var att besöka Marinmuseum och naturligtvis få se insidan på *HMS Neptun*. Det blev en rätt tidig start på morgonen, en fikarast på vägen och framme till lunch på Marinmuseum. Efter en mycket smaklig lunch på Skeppsgossen mötte oss kommandören Björn Hamilton. Han berättade om u-båtens tillblivelse och naturligtvis

om de spännande dagarna i slutet av oktober 1981. Den ryska ubåten *U 137* hade då gått på grund i Karlskrona skärgård och *HMS Neptun*, med Björn Hamilton som fartygschef, ingick i bevakningsstyrkan.

Så blev det dags att gå ombord på *Nep-tun*. Jag kunde inte låta bli att jämföra med *U3*, som ligger som museibåt i Malmö. Det är en trettio år mellan de båtarna, men oj vad det hänt mycket under de åren.

Efter ubåtsbesöket blev det naturligtvis besök på Robotbåten *HMS Västervik*. Våra värdar, Rolf Edwardson och Lennart Fran-zon, förevisade fartyget. Hon lämnades till Marinmuseum i december 1997 och hon är i det skick, som när hon överlämnades. T.ex. med tidningar, smutsiga strumpor precis som den sista besättningen lämnade båten. En tidsmaskin alltså, som visar, hur man hade det ombord då för 20 år sedan. Också *HMS Västervik* var inblandad i *U137*-bevakningen. Det var ombord på *HMS Västervik*, som fartygschefen Anatolij Gusjtjin förhördes och hans namnteckning finns i fartygets gästbok.

Besöket avslutades med en snabb titt på *HMS Bremön*, men klockan hade blivit över 16, så det blev inget besök ombord. Färden från Marinmuseum ut till E22 tog en dryg timme. Trafiken var förskräcklig. Så tänk på, att vid 16-tiden är det igenkor-kat på trafikleden ut.

Vi stannade för en fika även på hemvägen och då berättade Tony Wärdig om, när han var dykare på *HMS Bremön*. En spän-nande historia!

Vår resa företogs i två bilar. Passagerar-

na betalade bensinkostnaden till bilägaren/chauffören. Var och en bekostade lunchen. Och så delade vi på kostnaden för musei-guide på Marinmuseum.

Vid vårt majmöte kom författaren till boken *M/S Estonia*, Svenska statens have-ri, Stefan Torsell, och berättade om sin bok. Stefan är före detta sjökapten och har varit byrådirektör på Sjöfartsverket. Han bor numera i Gamleby, så resan blev inte så lång. Hans bok refererades i förra num-ret av vår tidning och är en mycket väldo-kumenterad och avslöjande bok. Trots långt gående löften från flera statsministrar blev det varken bärgning eller övertäck-ning. Och vad var det för mystiska vapen, som fanns ombord?

Vår sommarlunch inleddes med en båt-resa till Hasselö och efterkommande knyt-kalas i vår Marinstuga. Stugan blev precis full och det blev en mycket lyckad som-marfest. Vår hedersordförande Gunnar Bengtsson berättade om, hur Ewert Taube skrev den kända snapsvisan "Än en gång därän" och Ejnes Lagerlöf förnjöjde med spännande och roliga historier.

Under sommaren har vi haft två besök av museifartyg. Det var *HMS M40*, som stannade över natten. På morgonen hissa-des flaggan till trumpetsignal, som ljud över inre hamnen. Och så var det *R142 HMS Ystad*, som också gjorde ett uppehåll på vägen mellan Karlskrona och Gålö. Tänk så fina dessa museifartyg är och de gör verkligen god PR för Flottan.

Christer Warfvinge

Vår traditionsenliga vårlunch genomför-des söndagen den 17 juni. Sammankoms-ten utgör en av årets stora begivenheter och samlar många deltagare. Så var fallet även i år. Vi var runt 35 personer, som hör-sammat kallelsen. M.a.o. fylldes vår ma-rinstuga till bredden och "först till kran gällde". I år inleddes evenemanget med en båtresa t.o.r. med skärgårdsbåten *m/s Fre-den*, som går i trafik mellan Västervik och den vackra ön Hasselö. Resan tar cirka två timmar. Vädrets makter stod oss bi med undantag för en dimbank, som tillfälligt begränsade sikten på hemvägen. Klockan 1200 var vi åter samlade i vår stuga, där sillbordet med tillbehör stod uppdukad. Ordförande Åke Revelj hälsade oss väl-komna till bords. Därefter fylldes lokalen raskt av sköna visor, som sig pläga bör vid dessa tillfällen. När sånghäftet var genom-sjunget tog vår eminente vissångare och kamrat Ejnes Lagerlöf över. Ejnes är en stor älskare av Evert Taube, vilket vi alla fick ta del av och glädjas åt. Lunchen av-slutades med kaffe och sedvanligt vinlotte-ri. Ett stort och varmt tack till styrelsen för ett välordnat evenemang.

Tony Wärdig

Värdarna Lennart Franzon och Rolf Edwardson tog emot Västerviksfolket: Tony Wärdig, Anders Brandin, Jan-Olof Henriksson, Björn Guding, Bo Nord, Alf Karlsson och Christer Warfvinge. Foto Ann Guding

Växjö

Växjöföreningens stora begivenhet detta år är vårt 70-årsjubileum. Lördagen 12 augusti gick jubileet av stapeln med samling vid vår Marinstuga. Till vår stora glädje hade gästande kamrater från Göteborg, Malmö, Karlskrona, Karlshamn, Västervik och Jönköping samt förbundsordföranden och kanslichefen hörsammat vår inbjudan tillsammans med ett stort antal av våra medlemmar.

Efter mingel i trädgården, där gamla kamrater träffades och nya kontakter knöts, förklarade ordföranden jubileet invigt med ett skott. Meningen var att fyra av ett kanonskott, men då kostnaden för tillståndsprövning av detta blev alldeles för hög, fick vi nöja oss med en mindre smäll. Efter följande lättlunch begav vi oss, en del med minibuss eller taxi, en del till fots till Linnéparken.

I Linnéparken underhöll Bergskvartetten, där Växjös medlem Stig Pettersson ingår. Vi fick också lufta våra stämband och sjunga med. Vädrets makter, som fram till dess varit med oss, bestämde sig för att trilskas lite, så vi fick lite regn på oss.

Kvällens jubileumsmiddag ägde rum på Pensionärernas Hus. Även dit gick det mi-

Gäster vid jubileet

nibuss och taxi. Efter välkomstdrink och mingel serverades middagen. Stämningen var god och även där spelade Bergskvartetten till allsång och dryckesvisor. Därefter skedde uppvaktningar från våra gästande kamrater.

Under festen uppvaktades vår medlem Tommy Sandh med vårt glasankare, eftersom han fyllt 70 år.

Ett stort och varmt tack för alla presenter och det som skänkts till förbundet samt att Ni alla kom och gjorde vårt jubileum till ett varmt minne.

Annelie Sandgren

Jubileet invigs

Region Väst

Göteborg

För Flottans Män i Göteborg är 2017 ett hektiskt år, där bland annat följande har hänt:

Under våren har genomförts fyra klubbafnär med föredrag och maritimt samvaro.

Vi deltog i årets upplaga av Båtmässan i Göteborg 3–12 februari. Tanken med deltagandet var i första hand rekrytering och i övrigt information om marinen nu och förr. Deltagandet skedde i nära kontakt med modellbyggarklubben La Skala, som är lierad med FM Göteborg vars ordförande Hans Fredriksson även är medlem i FM Göteborg styrelse.

Lördagen den 4 mars genomfördes vårens regionmöte i Marinstugan. Lof Halmstad stod för värdskapet.

Vårt årsmöte genomfördes lördagen den 11 mars, där styrelsen i huvudsak omvaldes. Lars-Erik Wennersten skötte årsmötet med sedvanlig bravur. Ordförandeklubban överlämnades till omvalde Lars-Erik Uhlegård. I samband med årsmötet besöktes detta av SMK R (Sveriges Militära kamratföreningars Riksförbund) 1.e vice ordförande

Den nygamla militärrestaurangen på Nya varvet där jubileumsmiddagen äger rum

Steve Gunnarsson som medaljerade vår före ordförande Bertil Andreasson med SMK R guldmedalj för sina insatser i dess styrelse.

Den 7 april var det ett första prov med en pub-/mässafn. Försöket föll bra ut med cirka 20 testande damer och män.

Riksråsmötet genomfördes som bekant den 7 till 9 maj på resa Göteborg – Kiel t.o.r. med Stena Scandinavica, som är väl redogjort för i såväl denna tidskrift som vår egen tidskrift Pejlingar.

På grund av årets omfattande program in-

ställdes årets Marinstugans dag (MSD), som skulle ägt rum helgen efter Riksråsmötet. Nästa år blir det som vanligt igen.

Den 31 maj genomfördes en ersättning för MSD i form av Marinstugans grillafn, som blev en succé med cirka 70 deltagare kombinerat med ett föredrag om åldrandets sjukdomar av vår medlem, läkaren och minören, Jan Hammarström, som rön-te stort intresse. Under aftonen spelade och sjöng trubaduren Christoffer Lindahl, som tolkade Bellman och Taube m.fl. på utomordentligt fint sätt.

Ordförande Lars-Erik Uhlegård till vänster och kaplan Bert Löwerdal

Grillmästarna gjorde sitt därtill att det lekamliga inte stod underhållning och bildning efter.

Halvåret avslutades med traditionsenligt nationaldagsfirande på Nya Varvets kyr-

kogård och i vår marinstuga, där kaffe och tilltugg serverades. Vår kaplan Bert Löwerdal höll i de sedvanliga kopp-lingarna till det bibliska och jag svarade för de mera profana delarna.

Ett fyrtiotal inklusive sångkören deltog i firandet.

Jag representerade sedan Flottans Män Göteborg och SMK R vid Nordiska Militära kamratföreningsmötet i Halmstad 15–18 juni. Det var relativt få medverkande ur Flottans Män, vilket var synd på ett bra arrangemang.

Den 12 augusti var jag och vice ordföranden och representerade Flottans Män Göteborg vid Växjökamraternas 70-årsjubileum. Ett välregisserat och trivsamt kalas, där varken lunch, eftermiddagsmusik eller pampig galamiddag saknades. Ett mycket generöst arrangemang, som vi sent ska glömma. Tack Växjö.

Ytterligare klubbafnär och en pub-/

mässafn ska genomföras i höst liksom advents- och julfirande. Höstens regionmöte sker den 30 september under ledning av Lof Varberg.

Jag kan stolt meddela, att hittills i år har Göteborg rekryterat 27 nya medlemmar och fler kan det nog bli.

Men årets höjdpunkt för föreningen infaller den 18 november vid högtidlighållandet av de första 80 åren genom en jubileumsmiddag, som alla är hjärtligt välkomna att delta i. Inbjudningar är på väg ut.

Den som redan nu vill försäkra sig om platser kan gå in på vår hemsida och redan på startsidan finns en länk till platsreservering till vår stora bankett. Använd länken nedan (det är samma länk):

<https://magnetevent.se/Event/flottans-man-goteborg-80-ars-jubileum-15295/>

Lars-Erik Uhlegård

Halmstad

En, enligt många mening, "icke sommar", åtminstone så här långt, närmar sig sitt slut. Vi får hoppas, att eventuella soldyrkare får sitt lystmäte under de sommarkvarter som, i skrivande stund, ligger framför oss.

Söndagen 14 maj avhölls årets andra kvartalsmöte. Antal deltagare uppgick till färre än 15. Där fanns plats för fler så Ni, som inte kommer i tron att det inte finns plats, får tänka om. Det finns alltid plats.

Lördagen 20 maj gick vår traditionsenliga vårfest av stapeln. Vi hade äran att hälsa tre danska vänner välkomna. Efter inledan-

de korvgrillning med tillbehör, bl.a. senap, inleddes tävlingarna. Grenarna var, som vanligt, boule, luftgevärsskytte och skjutning med slangbåge. Det blev danskseger i skjutgrenarna och svenskeger i boulen. Efter tävlingar och prisutdelning avåts en mycket delikat buffé vid vackert dukade bord. Till kaffet serverades en mycket god dajmtårta tillsammans med svenska jordgubbar. De, som så önskade, tog tillfället iakt att ta sig en svängom till Trolle Linds enmansorkester. Av glada miner, samtal och allmänt belåtna kommentarer kunde

man konstatera, att trivselfaktorn var hög.

Nationaldagsfirandet, som tidigare år samlat ett trettiotal deltagare, blev i år en liten besvikelse. Ett fåtal medlemmar hade ställde upp och vi, som var där, ångrade inte vårt beslut att deltaga. Kommande år är det kanske läge att fundera över arrangemangets varande.

Dagen efter nationaldagen var en arbetsdag inplanerad, men denna fick ställas in då det regnade ymnigt. Planerade arbeten genomfördes senare, bl.a. strykning av planket. Den inköpta oljan gav oss huvudbry, inledningsvis blev planket vitt. Detta föranledde telefonsamtal till säljaren, som bedyrade, att det vita försvinner efter ett tag – han hade rätt. Förutom att göra nytta, så hade vi också tid att umgås och ha trevligt.

Den 18 juni var det dags för den sedvanliga Sommarfågelskjutningen i Kongens Lyngby. 15 "taggade" medlemmar och två supportrar lämnade Halmstad och tolv timmar senare återvände lika många. Denna gång gjorde vi också ett bra resultat, 5 grensegrar av 6 möjliga. För första gången lyckades en av våra medlemmar, Bo Strömberg, ta två grensegrar. Före under och efter skjutningen idkades trevligt umgänge och sågs idel glada miner. Avslutningsvis bjöds på prisutdelning och delikat smörrebröd. En lyckad dag!

Söndagen 2 juli var det dags för "Öppet Hus". Denna gång var temat halmstadsonen Bror Bengtssons marinmåleri och "Skeppare i Halmstad". Förutom detta visade vi, mer överskådligt än vanligt, vår modellsamling bestående av örlogsfartyg från första hälften av 1900-talet. Modellsamlingen består av 82 olika fartygsmodel-

En unik modellbåtssamling.

Foto: Leif Leihed

ler i skala 1:300. Nämnad modellsamling får betraktas som helt unik och visades på sin tid i folkparker. Modellerna är gjorda av elverksmaskinisten Frans Oscar Olson och lär ha tillverkats under lugna vaktnätter på Halmstad Elverk. Frans Oskar är för övrigt far till medlemmarna Erik och Axel i Halmstadgruppen. Samlingen skänktes till Flottans Män 1972. Vi besöktes av ett sjuttioal intresserade personer, med benä-

gen hjälp av en del av dessa kunde vi uppdatera dokumentationen om halmstad-skeppare.

Höstens kamrataftnar är klara med föredragshållare. I september får vi höra Lasse Blomdahl berätta om "När idrotten kom till Halmstad" och i oktober blir det halmstadsnostalgi, Torgny Ahlgren visar gamla filmer. Under många år har vi haft en

kamratafton i november, så blir det inte i år. Anledningen är, att besöksfrekvensen på novembers kamratafton har varit mycket låg.

Nu hoppas vi på lite sol resterande augustidagar och en fin höst.

Vi ses i marinstugan
Kjell A Jönsson

Jönköping

Thank You for a good Shit!

den 6 juni 1984 siktades enheter ur Brittiska flottan väster Visingsö. Brittske ambassadören Sir Donald Murray flögs in till Axamo. Förbindelseofficeren Gunnar Fischer hämtade honom i svart limousin till Domsand.

Här tog ordf. P-G Oliw emot. Det gamla hamnkontoret var putsat och uppdukade med kall mat och dryck.

Ambassadörens första fråga till klubbmästaren Åsa Berntsson blev,

"Where are the washroom?" Åsa pekade söder ut, lät förstå att det var ett fältmässigt avträde. I slanten bortom C - bryggan, ett slitet torr-dass.

Glad och lättad återkom ambas-

sadören. Berättade hur fint han tyckte sällskapet ordnat allt. Kände väl sin kollega Leif Leifland, svensk ambassadör i London, som då hade nära anknytning till Bankeryd. Cocktail i hamnkontoret.

Fyra landstigningsbåtar i bredd kl 10.30. En av dem angjorde pirhuvudet.

Frisk nordost med fin sjöhävning. Ambassadören med följe och press embarkerade fartyget och lämnade Domsand kl 11.10. På akterdäck small champagnekorkar.

Enheter försvann bakom Tjuvanabbe kl 11.25. Svenskt jaktflyg, på låg höjd, uppvaktade med överflygning.

Jönköpings stad firade 700 år.

Efter besöket, hade någon skrivit på insidan dassdörren.

**"Thank You for a good Shit!"
Donald Murray
The Queens ambassador.**

Per-Åke Strandsäter.
F.d. Eldare
på HMS Älvsnavben 1966 -67

Karlstad - Värmland

Sommaren går mot sitt slut, om det nu varit någon.

Innan sommarvilan fick vi i år ingen resa med TpbS 276, som varit vanligt, emedan båten såldes till Danmark under senhösten 2016.

Innan vi tog "semester", hade sjöfartsgillet ordnat en Dansk afton, varvid man visade den Danska filmen om ångfartyget S/S *Msrtha*. Efter filmvisningen serverades danska smörrebröd med lämplig dryck. Alla tre förenigarna i huset deltog. Filmen rekommenderas att visas på någon sammankomst, rolig och underhållande.

Under augusti månad har vi planerat för höstens och vinterns aktiviteter. Vi startade på ett nytt sätt genom att försöka skaffa nya medlemmar samt en aktivitet för våra nuvarande medlemmar och detta med ett korum söndagen den 20 augusti vid Gamla Hamnkaptensbostaden.

Därefter flyter det på i vanlig ordning under hösten med den första Skeppsaftonen den 12 oktober, där programmet inte är fastställt i skrivande stund.

Förberedelser är gjorda för att under hösten starta upp med medlemsvården. Arbetsena är fördelade mellan styrelseledamöterna. Vi hoppas att detta kommer att uppskattas av medlemmarna.

Med hälsningar från Solens stad

Bert Ågren

Varberg

Sommarens begivenheter har dominerats av Nordisk Seglats, som anordnades för 27:e gången och där Varbergs Hamn var värd för andra gången.

Galtabäcks Bygglag, som arrangerade värdskapet för besöket, kan med glädje och stolthet se tillbaka på ett väl genomfört arrangemang.

Nordisk Seglats ordnas som ett möte mellan skeppsfolk från Sverige, Danmark och Shetlandsöarna. 22 fartyg deltog i årets seglats, som också är en tävling. Under tio dygn seglar båtarna med start i Aalborg via Varberg och till Fredrikstad i Norge. Segelfartygen är traditionellt byggda eller riggade fartyg på nio meter eller längre. Fartygen låg i hamn i Varberg den 5 och 6 juli. Hamnen levde upp och påminde om gamla seglartider, när man nu kunde njuta av att se de gamla fartygen tätt på rad.

Flottans Män medverkade i hamnen och informerade om sin verksamhet. Dessutom hade vi kaffeservering i vår lokal i Gamla

Dansk afton

Närmast den nye medlemmen Magnus Eriksson vid dansk afton

Varbergs Navy Singers

Nordisk Seglats

Tullhuset, där vår egen sångkör Varbergs Navy Singers underhöll med skönsång. När de pampiga fartygen avseglat, intogs hamnen av fiskebåtar från Halland, då man ordnade en särskild Fiskebåtarnas Dag.

Gunnar Larsson, text och foto

Ängelholm

Sommaren 2017 blev inte lyckad, vad gäller bad i havet, åtminstone inte här i Skåne. För min egen del den sämsta i hela mitt långa liv. Det blev fyra bad i Öresund och nu hoppas vi på augusti och september.

Första söndagen i juli hade vi sedvanligt korum under ledning av kyrkoherde Åke Svensson med musik av Gusten. Årets korum hölls i vår Kajuta, eftersom risk för regn förelåg. Som vanligt bjöd vi på kaffe och våfflor fyra tisdagar i juli månad. Sammanlagt hade vi cirka 120 besökande, som mumsade i sig cirka 140 Våfflor. Det kan nämnas, att varje år kommer ett gäng på tre personer från Malmö, som lockas av våra våfflor. I år hade vi besökande från Lund, som sett på vår hemsida. Doften av nygräddade våfflor sprider sig tydligen över Skåne. Vi fick även ett par nya medlemmar.

Spargrisen i vår Kajuta fungerar fortfarande trots alla moderna betalningssätt. Den tackar för drygt 1880 kronor. Tack även till besökarna och till våra egna, som jobbat med projektet. Kajutan är åter söndagsöppen efter uppehållet i juli. Hur det blir i fortsättningen, får vi återkomma till senare i höst efter föreningsmötet den 22 oktober kl. 10.00.

Tack vare vår hedersmedlem, örlogskapten Jan Tornerhjelm, fick vi av honom inbjudan att gå ombord på den argentinska

fullriggaren *Libertad*, som var på besök i Malmö. Vi var ett tiotal medlemmar från vår förening, som hörsammade inbjudan denna vackra sommarkväll. Här träffade vi vår före ordförande Kjell Wärnbrink tillsammans med sin särbo Carmen, som kommer från Sydamerika. Vi blev även bjudna på "snittar" och en lätt drink uppdukad på akterdäck. På fördäck spelades och dansades tango och om man hade lust, kunde man ta sig en svängom. Fartyget imponerade verkligen med sin storlek med en längd av 103,75 meter, bredd 14,31 meter och djupgående 6,60 meter. Tyvärr var kajen avspärrad, vilket begränsade fotomöjligheterna.

Glöm inte kolla vår hemsida om nyheter och eventuella ändringar.

Gunnar Gunnarson

En liten hyllning till en förtjänt medlem

Om man lyfter på locket till en FM-förening, kan man säkert hitta en eldsjäl, som är hängiven och besjälad av föreningens framgång. En sådan finns även i Ängelholm, Rolf "Uffe" Bengtsson.

En gång i tiden, när jag var nykommen i gänget, satt vi i solen och lutade oss mot den gamla gränsen mot grannen. Det var ett plank, murket och färdigt att ramlas ihop när som helst. Uffe satte ner foten och med förenade krafter blev det ett nytt plank. Utan honom och hans släp hade vi stått oss slätt.

På söndagar har han med glatt mod serverar diverse matnyttigheter till fromma för medlemmarna. Han har låtit installera en varmvattenberedare och varit bl.a. mig behjälplig med varjehandat tjänster. Under dessa år har han varit en föregångsgestalt med glada skratt och ivrig debattlystnad. Under våra fester är det han, som stått sist vid diskbaljan och tyvärr inte fått den kredit, som han förtjänar. Den 1 maj årligen kommer stadens musikkår på morgonen för att spela för FM och därefter inta en riktig sillfrukost. Här har Uffe spelat första fiolen. Innevarande år var det över 40 musikanter, som smorde kråset och utan Uffe

Örlogskapten Jan Tornerhjelm ombord på fullriggaren *Libertad*

hade det nog inte blivit av. Och tyvärr sist i disken som vanligt utan ett tack för besväret. Själv har jag nog en skammens rodnad i brist på hjälp till honom.

Det är inte uppmuntrande att år efter år slita och jobba utan erkänsla. Uffe har fått alldeles för lite som tack, för att han drivit FM Ängelholm vidare. Han är stort tack värd efter otaliga söndagsmorgnar.

Utän honom kan vi tacka för kaffet och gå hem!

Skrivet av vännen Hans Otto.

PS. Allmänna Försvarsföreningen i Skåne inbjuder till symposium om framtidens luftförsvar på Ängelholms Flygmuseum den 3/10 2017 kl. 18-21. Övriga medverkande är Reservofficersföreningen Norra Skåne Krigsflygskolans Kamratförening. F 10 Kamratförening och Flottans Män. Obs, att Flygmuseet är öppet för mötesdeltagarna 15.00- 17.45. Obs också, att Koenigsegg kommer att visa en av sina bilar på museet. Anmälan senast den 15 september till Lars Linde telefon 072-2001701.

Kommande program, fredag 6 oktober ärtor och fläsk kl. 1900, fredagen den 8 december julsamkväm med julmat kl. 1900. Plats Kajutan.

DS

Från vänster Björn Wiktorin, Lars Linde, Laila Lembke, Sven Persson och Bertil Lundblad med fullriggaren *Libertad* i bakgrunden

Födelsedagar

Vi hyllar

95 år född

1922-10-21 Lennart Nordgren KARLSTAD
1922-12-19 Gunnar Baltzer LIDINGÖ
1922-12-24 Rolf Ahlin KARLSKRONA

90 år född

1927-10-18 Gunnar Lindblom ALNÖ
1927-10-20 Harry Löfgren HELSINGBORG
1927-10-29 Bengt Sjöquist MÖLNLYCKE
1927-11-09 Per-Erik Augustsson GAMLEBY
1927-11-09 Svante Svensson KIVIK
1927-11-16 Gösta Roxell BLIDÖ
1927-12-01 Per Insulander STOCKHOLM
1927-12-04 Erik-David Nilsson VISBY
1927-12-13 Bengt Bergman MORGES Schweiz

85 år född

1932-10-05 Lennart Eriksson RÖDEBY
1932-10-06 Bengt Klaar BANDHAGEN
1932-10-11 Sven Dagberg MÅRSTA
1932-10-13 Göran Wiberg V FRÖLUNDA
1932-10-17 Åke Fransson ASARUM
1932-10-22 Ove Hagström NORRKÖPING
1932-10-23 Sixten Esberg SUNDSVALL
1932-10-28 Bengt Ljung STOCKHOLM
1932-10-28 Lars Malm LILLA EDET
1932-11-12 Bertil Andersson HÄRNÖSAND
1932-11-22 Rune Klingborn LJUSTERÖ
1932-12-07 Ernst Norberg SUNDSVALL
1932-12-11 Bengt Larsson BILLDAL
1932-12-13 Ivar Andersson SUNDSVALL
1932-12-13 Kjell Svensson BRAÅS
1932-12-22 Anders Harald Blomstrand LUND
1932-12-27 Folke Turesson ÖSTRA SÖNNARSLÖV
1932-12-28 Arne Johansson LYSEKIL
1932-12-30 Torsten Jansson ENKÖPING

80 år född

1937-10-01 Rolf Svensson VÄSTERHANINGE
1937-10-02 Bengt Gillver HÄSSELBY
1937-10-09 Curt-Evert Sederlin GUSTAVSBERG
1937-10-16 Ingvar Stenqvist UDDEVALLA
1937-10-23 Stig Pettersson HOLSBYBRUNN
1937-10-23 Sven Winterstam GÄVLE
1937-10-25 Lennart Nilsson KRISTIANSTAD
1937-10-27 Bengt Folkesson KRISTIANSTAD
1937-10-30 Göran Nilsson KARLSKRONA
1937-11-07 Bo Pettersson TRELLEBORG
1937-11-08 Rolf Nilsson VÄSTERVIK
1937-11-09 Bo Hedberg VÄSTERÅS
1937-11-11 Roger Sundberg FORSHAGA
1937-11-12 Åke Berg NORRTÄLJE
1937-11-16 Bo Elmquist BORLÄNGE
1937-11-17 Lars-Erik Johansson KARLSHAMN
1937-11-17 Sture Nilsson STORA VIKA
1937-11-21 Björn Bjarke BROMMA
1937-11-22 Kurt Olsson VÄXJÖ
1937-11-25 Bo Östergren GRÄDDÖ

1937-11-26 Kennet Hagelin TIMRÅ
1937-11-27 Lars Erik Wikström HÄRNÖSAND
1937-11-30 Göte Rahm KARLSTAD
1937-12-01 Sylve Östervall SUNDBYBERG
1937-12-03 Eskil Johansson HAVERDAL
1937-12-11 Kurt Lycke LYSEKIL
1937-12-14 Bertil Nilsson VÄSTERVIK
1937-12-28 Ingvar Gemzell STOCKHOLM
1937-12-28 Torsten Hagneus V FRÖLUNDA
1937-12-28 Frank Nilsson ÖSTRA LJUNGBY

75 år född

1942-10-02 Berndt Malmström JÄRNA
1942-10-02 Rolf Åhrberg NORRKÖPING
1942-10-03 Tommy Lindqvist HÄRNÖSAND
1942-10-06 Christer Odebjer KARLSKRONA
1942-10-08 Nils-Erik Persson STURKÖ
1942-10-12 Lennart Stenberg BROMMA
1942-10-20 Björn Ljunggren LIDINGÖ
1942-10-31 Rolf Berglind SALT SJÖ-BOO
1942-11-01 Carl-Olof Berglund ENEBYBERG
1942-11-03 Gunnar Stenström V FRÖLUNDA
1942-11-05 Ingvar Lindros GOTLANDS TOFTA
1942-11-08 Olov Andersson SOLLENTUNA
1942-11-08 Bengt Olsson VISBY
1942-11-11 Tommy Andraey KARLSHAMN
1942-11-12 Kaj Holst ROCKNEBY
1942-11-17 Lars Gomersson VARBERG
1942-11-24 Hans-Gunnar Ericsson ÅRSTA HAVSBAD
1942-11-28 Conny Gunnarsson KALMAR
1942-12-02 Gert Leander KARLSKRONA
1942-12-10 Sven Nilsson V FRÖLUNDA
1942-12-15 Håkan Löfgren VÄSTERHANINGE
1942-12-21 Kåre Hassellöv SMÖGEN
1942-12-21 Sven Bertil Niklasson ÄNGELHOLM
1942-12-22 Per Söderström KOLMÅRDEN
1942-12-27 Olof Jönsson ÖSMO
1942-12-27 Jan-Erik Sjögren GÖTEBORG
1942-12-28 Carl-Gustav Brandström ASARUM
1942-12-29 Rolf Eriksson LYSEKIL
1942-12-29 Rolf Gustavsson JÄRNA

70 år född

1947-10-02 Lilian Hansson JÄRNA
1947-10-03 Björn Barsby HALMSTAD
1947-10-03 Lars Gustafsson NORRKÖPING
1947-10-19 Stig Gustafsson HALMSTAD
1947-10-20 Sten-Åke Johansson NORRKÖPING
1947-10-23 Rune Gustafsson ESLÖV
1947-10-24 Göran Holmgren ÅHUS
1947-10-29 Rutger Edwards VISBY
1947-11-01 Johan Wahlgren BROMMA
1947-11-04 Christer Jansson GRÄDDÖ
1947-11-06 Sven-Åke Björk SKÄRBLACKA
1947-11-06 Per Gunnermark SÖDERTÄLJE
1947-11-10 Tommy Svärd FÄRJESTADEN
1947-11-12 Iwan Wöldern VISBY
1947-11-15 Owe Carlsson ÖDSMÅL

1947-11-17 Chatrin Vinlöv BERGEFORSÉN
1947-11-23 Elisabeth Johansen NYNÄSHAMN
1947-11-24 Nils Johan Pettersson ÄNGELHOLM
1947-12-06 Anders Christborn GRUNDSUND
1947-12-17 Lennart Karlsson SÖDERTÄLJE
1947-12-17 Ingemar Kjönsberg GÖTEBORG
1947-12-21 Håkan Hedlund STOCKHOLM
1947-12-27 Wiggo Lander FISKEBÄCKSKIL
1947-12-30 Leif Lönn NORRKÖPING

65 år född

1952-10-04 Göran Hasslerud STOCKHOLM
1952-10-06 Carl-Johan Ekströmer GRÖNSKÅRA
1952-10-11 Kristina Ohlsson BRASTAD
1952-10-30 Göran Larsbrink SÖDERHAMN
1952-10-31 Jan Tornerhjelm MÖRARP
1952-11-02 Karl-Gustav Karlsson UDDEVALLA
1952-11-04 Manne Hultström MALMÖ
1952-11-10 Benny Andersson TRELLEBORG
1952-11-23 Stig Svensson HALMSTAD
1952-11-25 liss-Gerd Nordin VARBERG
1952-12-03 Jan-Olof Moberg VISINGSÖ
1952-12-11 Leif Niklasson LYSEKIL
1952-12-19 Bengt Jonsson Sundsvall
1952-12-21 Tomas Wilén KARLSTAD
1952-12-27 Sven-Erik Schultz Nilsson HJÄRNARP
1952-12-28 Anders Banby MALMÖ
1952-12-28 Leif Lysberg LYSEKIL

60 år född

1957-10-28 Jan Brännström SUNDSVALL
1957-10-30 Stefan Nylund JÄRFÄLLA
1957-11-02 Daniel Gullbrandsson DINGLE
1957-11-11 Michael Larsson ONSALA
1957-11-12 Lars Åke Hansson STOCKHOLM
1957-11-16 Julius Mehler VISBY
1957-11-21 Anders Mikaelsson VÄSTERHANINGE
1957-11-25 Peter Leveau HELSINGBORG
1957-12-16 Milton Christer VÄSTERVIK
1957-12-16 Christer Ivansson HALMSTAD
1957-12-16 Christer Milton VÄSTERVIK
1957-12-30 Hans Nilsson VARBERG

50 år född

1967-10-01 Pär Karlsson STRÖMSTAD
1967-10-07 Peter Valvik HÄRNÖSAND
1967-10-16 Edward Thorstensson SÖDERTÄLJE
1967-11-13 Jonas Malm LOMMA
1967-11-17 David Sten SÖDERTÄLJE
1967-11-22 Magnus Euström TRELLEBORG
1967-11-22 Bo Luthin SÖDERTÄLJE
1967-12-04 Carl Garne STOCKHOLM
1967-12-13 Mattias Jensen GLOMMEN
1967-12-15 Tomas Fredriksson KARLSKRONA
1967-12-19 Anders Eriksson HUDDINGE
1967-12-28 Krister Andersson TUNGELSTA

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Göteborg

Eric Gott
Nils Kroon
Bo Lextorp
Linda Svensson

Halmstad

Bengt Höglund
Klemens Pettersson

Jönköping

Jimmy Eriksson
Peder Larsson
Kjell Norberg
Bo Sjöman

Kalmarsund

Lars Elmborg
Per-Olof Lindeborg
Kjell Nilsson

Karlstad-Värmland

Magnus Erikson
Tomas R Olsson

Lysekil

Göran Annebäck
Lars Lindebäck
Ulf Svensson
Ingemar Wilhelmsson
Bernt Östling

Norrtälje

Jan-Erik Jonsson

Stockholm

Christer Carlsson
Lars-Olov Finnsson
Göran Gatenfjord
Kalle Högberg
Mikael Klasson

Fredrik Lindahl
Henry Mäkinen
Lars Svelander

Sundsvall

Lennarth Rosén
Dan Åsander

Södertälje

Jaan Kimbratt
Fia Sandås
Edward Thorstensson

Växjö

Elisabeth Wall

Ängelholm

Tore Gardelin
Hans Lindblom

Avlidna kamrater

Alvar Andersson LYCKEBY

Född den 10 maj 1933 Avliden den 31 maj 2017

Hans Cornedahl GÖTEBORG

Född den 10 januari 1934 Avliden den 25 maj 2017

Willert Ekelund KARLSKRONA

Född den 20 augusti 1944 Avliden den 26 maj 2017

Carl-Axel Ericson VÄSTRA FRÖLUNDA

Född den 21 juli 1936 Avliden den 1 oktober 2015

Bengt Fredriksson HALMSTAD

Född den 26 september 1930 Avliden den 27 maj 2017

Lennart Fredriksson KRISTIANSTAD

Född den 10 mars 1939 Avliden den 2 juli 2016

Lars Fribäck SUNDSVALL

Född den 28 november 1932 Avliden den 26 juni 2017

Lars Johansson TJURKÖ

Född den 19 januari 1937 Avliden den 20 juni 2017

Gustav Lundberg V FRÖLUNDA

Född den 25 januari 1923 Avliden den 21 juli 2017

Jens Månsson HALMSTAD

Född den 2 juli 1956 Avliden den 31 maj 2017

Sune Månsson JÄRFÄLLA

Född den 20 december 1942 Avliden den 3 juni 2017

Leif Olsson HÄRNÖSAND

Född den 30 september 1935 Avliden den 27 maj 2017

Sven Strömberg HALMSTAD

Född den 23 februari 1920 Avliden den 6 augusti 2017

Karl-Gustaf Tollefors TÄBY

Född den 20 oktober 1926 Avliden den 17 februari 2017

Sten Wesslau FRÖSÖN

Född den 29 januari 1925 Avliden den 12 april 2017

Hedra våra avlidna kamraters minne med en gåva till Flottans Män. Pg 5 88 19-4.

Efter Din betalning sänder FM kansli blanketten till de sörjande.

Julhälsningar

Glöm inte att skicka in en julhälsning, som kommer att införas i nr 4. Hälsningarna kostar 40 kr för medlem och 80 kr för förening och sätts in på Plusgiro 588 19-4 före den 7 november.

Lennart Bresell
Kansliet

Tillägg

I nummer två av tidningen finns på sidan 18 i Fredsbaskerförlagets annons en bild av jagaren Södermanland. Under denna bild ska stå:
Foto Tommy Bernquist. Bilden är tagen i samband med ett örlogsbesök i Hamburg 1971

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	0709-185 724	Dagsverkswägen 14	134 65	INGARÖ	jforslund80@gmail.com
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	0735-637 492	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com
Sekreterare	Bo Schagerberg	0705-214 439	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare						
Kanslichef	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Infoansvarig	Bo Schagerberg	0705-214 439	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster						
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3 Öppet tisdagar 9-16	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: **Jan Wikberg.**

Härnösand	Åke Semb	070-603 93 59	Grönkullavägen 4F	871 60	ÄLANDSBRO	ake.semb@comhem.se
Sundsvall	Cawe Johansson	070-659 54 65	Backvägen 6	861 38	BERGEFORSSEN	astors.farg@spray.se
Östersund	Jan Wikberg	0735-637 492	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: **Bo Schagerberg, Lennart Persson och Krister Hansén.**

Gotland	Olof Berglund	0705-767 187	Dalhem Dungårde 160	622 56	DALHEM	berglund.olof@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	070-164 79 24	Södervägen 56 B	621 58	VISBY.	(Stugvärdens hemtelefon)
Haninge	Lars Engvall	070-661 58 74	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	lars.g.engvall43@gmail.com
Norrköping	Robert Hillgren	070-836 59 92	Utsätter 9	610 28	VIKBOLANDET	robert.hillgren41@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	070-836 59 92	Lansengatan 38	602 09	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrälje	Ingvar Jacobsson	070-846 22 25	Domherrestigen 1	760 21	VÄTÖ	ingvar.jacobsson.34@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	070-641 35 53	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	k.r.johansen@tele2.se
Stockholm	Örjan Sterner	070-627 53 97	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kansli	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	073-746 36 69	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen		Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Tommy Blomqvist	070-768 61 10	Stadshagsvägen 50	724 65	VÄSTERÅS	bmkb@tele2.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	stieg.andersson@swipnet.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: **Göran Löfgren och Lars-Ingvar Elofsson.**

Kalmarsund	Stefan Horndahl	070-554 41 80	Vårdshusvägen 14	394 77	KALMAR	stefan.horndahl@hotmail.com
Karlshamn	Sewe Lindberg	070-625 60 92	Ronnebyvägen 260	374 30	KARLSHAMN	sewe@sewe.se
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Göran Löfgren	0704-958 014	Saltö Torg 2 B lgh 1303	371 37	KARLSKRONA	goran.lofgren@tele2.se
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	0765-10 04 72	Byastensvägen 10	291 77	GÅRDS KÖPINGE	navyman@tele2.se
Malmö	Hans Carlsson	070-376 73 89	Vendelsfridsgratan 6 A 6 tr	217 64	MALMÖ	malmö@flottansman.se
Trelleborg	Göte Lindberg	070-840 18 44	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gote.lindberg@outlook.com
Västervik	Åke Revelj	070-336 07 16	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	VÄXJÖ	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: **Kjell Jönsson och Lars-Erik Uhlegård.**

Göteborg	Lars-Erik Uhlegård	0723-97 21 86	Åby Allé 23	431 45	MÖLNDAL	lars-erik@uhlegard.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	flottansmangoteborg@telia.com
Halmstad	Kjell Jönsson	070-393 02 93	Landfästet 9	302 24	HALMSTAD	jonssonkjell44@gmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	076-880 70 53	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Måns Suneson	0706-372 106	Bergstigen 3	564 32	BANKERYD	mans.suneson@telia.com
Karlstad-Värmland	Ulf Sjödén	076-266 05 16	Lerboda Framnäs	665 93	KIL	ulf.h.sjoden@tele2.se
Lysekil	Jackie Lindebäck	070-368 33 60	Dalskogen 169	453 41	LYSEKIL	jackie.lindeback@gmail.com
Varberg	Göran Andersson	070-370 18 88	Anders Petters gata 6	432 54	VARBERG	elg07@telia.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	072-200 17 01	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	flottansmanangelholm@gmail.com

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

Örlogsbesök i Malmö

Foto: Stefan Leo

